LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Užsieniuose $9.00
Queens Apskrity $8.00
KOPIJA 5c
PRICE 5c

LAISVĖ---LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States.
110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. VIrginia 9-1827-1828

No. 153 ★ ★ ★ Richmond Hill 19, N. Y., Šeštad., Rugp.-August 12, 1950 ★ ★ ★ Metai XL. Dienraščio XXXII.

Kriklas

Henry A. Wallace pasitraukė.
Buvo tikėtasi.
A. Galkus.
Mirusieji ir gėlės.
Rašo R. MIZARA

Tai Henry A. Wallace formaliai pasitraukė iš Progresyvių Partijos.

To buvo laukta.

Šis talentingas vyras jau ne naujokas politikoje. Jis buvo net trijose partijose: republikonų, demokratų ir progresyvių.

Dabar jis likosi be partijos —politinis našlaitis. Sakoma, tūlam laikui Mr. Wallace pasitrauksiąs iš politinio judėjimo.

sia. ★

Gal tai bus jam ir geriau. Kurie atidžiau stebėjo pastaruoju metu Wallace'o visuomeninę veiklą, žinojo, kad jis nebegali "susirasti savęs."

Jam jau pradėjo būti negeras ir šis ir anas. Jis ėmė svyruoti ir abejoti, ar iš tikrųjų jis gerai padarė susidėdamas su nauja liaudies partija?

Ne retai iškyla gyvenime tokių klausimų, kuriems tenka duoti aiškus ir be dvejojimų atsakymas.

Toks klausimas buvo: **karas Korėjoje.**

Mr. Wallace stoja **už karą,** o Progresyvių Partijos vadovybė—**prieš karą,** už susitaikymą, už Indijos ministrų pirmininko Nehru formulę taikai Korėjoje pasiekti.

Čia ir buvo prieitas politinio liepto galas.

★

Kalbėti ir stovėti šiandien už taiką — ne juokas.

Kiekvienas drąsuolis, atviras taikos šalininkas, apšaukiamas komunistu ir Maskvos agentu.

Daugiau: ne vienas taikos šalininkas jau sėdi kalėjime; ne vienas buvo fiziškai govėdos užpultas.

Wallace, sulaukęs arti 62 metų amžiaus, — turtingas, ekonominiai saugus, — matyt, nenori, kad jam kas nors panašaus atsitiktų. Jis nori būti **respectable** žmogus; jis atsisako rizikuoti.

Per tūlą laiką jis manė, jog savo pusėn patrauks eilę Progresyvių Partijos narių. Bet jų jis nepatraukė: milžiniška progresyvių dauguma tebesilaiko taikos principo.

Va, kodėl jis pats išėjo iš šitos partijos.

Gaila, kad taip įvyko, bet Amerikoje tai nėra pirmiena.

★

Philadelphijoje mirė **A. Galkus.**

Pastaruoju metu jis gerai darbavosi darbininkų judėjime.

Vadinasi, netekome dar vieno gero draugo.

Amžina jam atmintis!

★

Kalbant apie mūsų draugų mirtis, norisi dar kartą priminti vienas taisytinas reiškinys: **kam tiek daug gėlių reikia numirėliui?**

Jis jų su savimi į žemę arba į krematoriją nesineša.

Ar neužtektų vieno ar poros vainikų—vainikų nuo pačių mirusiojo artimųjų?

Ar ne gražiau už tuos pinigus, kurie išleidžiami gėlių vainikams, viešai, per spaudą, pareikšti mirusiajam liūdėsi?

Tai pasiliktų ilgam; tai prisidėtų prie mirusiojo draugo ar draugės įamžinimo.

Gėlės tuojau nuvysta ir dingsta, o spaudoje tartas žodis pasilieka ilgam, ilgam. Ir tai mato visuomenė.

Pas daugelį kitataučių progresyvių žmonių yra tokia mada: kai numiršta jų šeimos narys, tai jie viešai, per spaudą, tiesiog įspėja draugus ir bičiulius: **nepirkite mirusiajam gėlių.**

KONGRESMANAI NUTARĖ UŽŠALDYTI ALGAS

Prez. Truman sakė, kad nereikią įstatymo dėl kainų kontrolės

Washington. — Kongreso Atstovų Rūmai 383 balsais prieš 12 nutarė įgalinti prez. Trumaną užšaldyti algas ir įvesti kainų kontrolę, kuomet prezidentas matys tam reikalą.

Bet kongresmanai išbraukė siūlymą kontroliuoti gyvenamųjų namų rendas.

Kongresmanų nutarimas nereikalauja sugrąžinti tokias kainas, kokios buvo pirm Korejos karo, nors nuo karo pradžios maistas ir kiti reikmenys pabrango keliais iki keliolikos procentų. Vadinasi, prezidentas, užšaldydamas darbininkams algas ir kainas, gali palikti tas pačias jau išpūstas kainas.

Kongresmanai taip pat įgalina prezidentą mobilizuoti pramonę kariniams tikslams.

Suprantama, jog Senatas užgirs kongresmanų nutarimą.

Prez. Trumanas sakė korespondentams, kad nėra reikalo atgaivinti OPA, kainų kontroliavimo įstaigą. Jeigu reikės suvaldyti kainas, tai valdžia galės tatai padaryti ir be OPA, pridūrė prezidentas.

Suimta 59 vokiečiai taikos gynėjai

Berlin. — Vien Duesseldorfe, vakarinėje Vokietijoje, tapo areštuota 59 vokiečiai komunistai, pagal amerikinių karininkų įsakymą. Policija sako, tie vokiečiai suimti už tai, kad rinko parašus pareiškimui prieš atomų bombą ir skleidė reikalaujančius taikos plakatus.

Kituose vakarų Vokietijos miestuose taipgi areštuota eilė darbuotojų dėl taikos.

50 milionų kinų pasirašė prieš atom-bombą

Peking, Kinija. — Jau 50 milionų Kinijos Liaudies Respublikos piliečių pasirašė pasaulinį Stockholmo konferencijos atsišaukimą, reikalaujantį uždraust atomų bombas ir taikiomis derybomis spręsti ginčus tarp vakarinių valstybių ir Sovietų Sąjungos.

Tęsiama vajus surinkti Kinijoje daugiau kaip 100 milionų parašų dėl taikos.

Taikos šalininkų komitetas Irane

Teheran, Iran — Susidarė Iraniečių Komitetas Taikai Ginti. Jo pirmininkas yra garsusis poetas Bahar, buvęs Irano ministras.

Į taikos komitetą įstojo įžymūs mokslininkai, dailininkai ir kai kurie seimo nariai.

Sovietiniai minosvaidžiai

Tokio, Japonija. — United Press aprašo sovietinius minosvaidžius (mortiras), kuriuos naudoja šiaurinių korejiečių Liaudies Armija.

United Press sako, toks minosvaidis numeta 35 svarų sviedinį per 6,000 jardų, daugiau kaip per dvi mylias; tai yra galingas šiaurinių korejiečių ginklas.

Streikuoja 1,500 atominių darbininkų

Oak Ridge, Tenn. — Sustreikavo pusantro tūkstančio darbininkų, Darbo Federacijos unijistai, dirbusieji naujai statomuose atominiuose fabrikuose. Streikieriai reikalauja, kad darbvedžiai žmoniškiau elgtųsi su darbininkais.

Federacijos vadai liepė streikieriams grįžti darban, bet streikas dar tęsiamas. Kiti darbininkai atsisako eiti per streiko pikietuotojų eiles.

Sen. McCarran perša žandarišką bilių

Washington — Demokratas senatorius Pat McCarran, pirminink. teisinės Senato komisijos, pasiūlė Kongresui savo žandarišką bilių prieš komunistus ir vadinamas "komunistinio fronto" organizacijas.

McCarrano bilius faktinai pakartoja fašistuojantį republikono Mundto bilių prieš "raudonuosius." Už tai ir pats Mundt sveikino McCarraną.

Jankių oficieriai muštruos pabėgėlius čianginninkus

Hong Kong. — 35,000 Čiang Kai-šeko kinų tautininkų kariuomenės yra pabėgę į francūzų koloniją Indo-Kiną. Jie bėgimu išsigelbėjo nuo Kinijos Liaudies Armijos.

Korespondentai dabar praneša, iš Indo-Kinos, kad Amerikos oficieriai muštruoja tuos čianginninkus. Bet dar nežinia, ar tie pabėgėliai bus naudojami karui prieš demokratinę Vietnamo respubliką ar kur kitur.

London. — Slaptoji policija sako radus tūlo amerikinio mokslininko portfelį, bet iš jo "išimta atominiai sekretai." Portfelis buvo pavogtas iš traukinio.

Malikas reikalauja pirmiausiai svarstyt Šiaur. Korejos skundą

Lake Success, N. Y. — Amerikos delegatas Warren Austin vėl reikalavo, kad Jungtinių Tautų Saugumo Taryba visupirm svarstytų amerikinį pasiūlymą, kuris perša pasmerkti Šiaurinės Korejos Liaudies Respubliką kaip užpuoliką ir šaukia visus Jungt. Tautų narius neduot jokios paramos liaudininkams.

Sovietų atstovas Jakovas Malikas, Saugumo Tarybos pirmininkas šiam mėnesiui, pareiškė, kad jis, kaipo pirmininkas, turi teisę pats nustatyt svarstymų dienotvarkę. Todėl jis tolyn atideda amerikinį pasiūlymą ir nustato, jog pirmoj vietoj turi būti svarstomas Šiaurinės Korejos Liaudies Respublikos skundas prieš Amerikos oro jėgas. Nes amerikiniai lakūnai bombomis naikina nekarinius Korejos miestus ir kaimus ir žudo civilius gyventojus, vyrus, moteris ir vaikus, iš oro šaudydami juos.

Amerikinis delegatas Warren Austin atsakė, įtardamas, kad Sovietai pakurstę Šiaurinės Korejos "špukus" užpulti Pietų Korejos tautininkus; todėl amerikiečiai galį naudoti, kokius tik jiems patinka, ginklus prieš "užpuolikus."

Malikas užginčijo Austino įtarimą kaipo šmeižtą prieš Sovietų Sąjungą.

Kiek pirmiau amerikonai planavo pašalinti Maliką iš pirmininkystės, sakydami, kad jis "sabotažuoja" Saugumo Tarybos darbą. Dabar gi kiti tarybos nariai paveikė amerikonus dar nebandyt Maliką pavaryti. Geriau būsią palaukt iki kito mėnesio. Tada Anglijos delegatas, pagal nustatytas taisykles, reguliariai užims pirmininko vietą.

NAUJŲ STREIKŲ EILĖ

Baltimore. — Streikuoja laivastačiai, CIO unijistai; reikalauja daugiau algos.

Binghamton, N. Y. — Sustreikavo 1,800 Ansco fabriko darbininkų, reikalaudami pakelti algą.

Canonsburg, Pa. — Streikuoja 400 Continental Can kompanijos darbininkų, protestuodami prieš didesnės paskubos įvedimą.

Bridgeville, Pa. — Sustreikavo 185 American Plieno kompanijos darbininkai, reikalaudami sugrąžint keturis pavarytus darbvedžius.

Duquesne, Pa. — Streikuoja 150 Ill. plieno kompanijos darbininkų; protestuoja prieš aršios paskubos įvedimą darbe.

Honolulu. — Streikan išėjo dar 2,000 Hawaii cukraus darbininkų. Tai protesto streikas dėl to, kad federalis teismas San Francisco įkalino Harry Bridgesą, vakarinės Laivakrovių Unijos vadą.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Tokio, rugp. 11. — Generolo MacArthuro štabas pranešė, kad šiauriniai korejiečiai liaudininkai apstabdė amerikiečių artėjimą prie Čindžu.

Sakoma, 20,000 liaudininkų susibūrė vakarinėje Naktong upės pusėje; gal rengiasi šturmuoti amerikiečius Taegu mieste.

Brussels. — Belgijos seimas užgyrė sugrįžusio tremtinio karaliaus Leopoldo III "sutikimą" pervesti karališką galią savo sūnui. Leopoldas buvo priverstas sutikti.

Klerikalai Leopoldo šalininkai kėlė riaušes prieš seimo rūmus.

Washington. — Apsigynimo sekretorius Louis Johnson neužilgo reikalaus, kad Kongresas išleistų įstatymą dėl visuotino verstino karinio lavinimo berniukams, pradedant nuo 18 metų amžiaus.

Helsinki. — Streikuoja Outokumpu kasyklos mainieriai.

Havana — Tūkstančiai darbininkų nuvijo šalin fašistus, kurie spietėsi užpult progresyvių laikraštį Hoy.

New York. — Jau devintą savaitę streikuoja dienraščio World-Telegram rašytojai.

Strasbourg, Francija. — Buvęs Anglijos premjeras Churchillas pasakojo, kad Amerika su atominėmis bombomis "gali sulaikyt Rusiją."

Japonijos fabrikantai remia karą prieš Šiaurės Korėją

Tokio. — Japonijos fabrikantų-verslininkų sąjunga pasižadėjo remti Amerikos karą prieš Šiaurinę Korėją. Tai sąjungai priklauso tūkstantis stambių Japonijos biznių.

Anglai uždarinėja vokiečių komunistų laikraščius

Hamburg. — Karinė anglų vyriausybė uždarė trims mėnesiams du vakarinės Vokietijos komunistų laikraščius. Tai todėl, kad tie laikraščiai kritikavo anglų-amerikonų politiką vakarinėje Vokietijoje ir ragino atšaukt svetimųjų kariuomenę iš Korejos.

KOREJOS LIAUDININKAI UŽĖMĖ POHANGĄ

Amerikiečiai įsiveržė į Kosongą ir pasiekė Čindžu apylinkę

Tokio, rugp. 11. — Šiaurinės Korejos liaudininkai užėmė Pohang miestą ir uostą, rytiniame Korejos pajūryje, už 65 mylių į žiemius nuo Pusano, būtiniausio amerikiečiams uosto.

Liaudininkai artėja prie amerikinės lėktuvų stoties, 8 mylios į pietų rytus nuo Pohango.

Pohang su ta lėktuvų aikšte buvo svarbi jankiams pozicija karui šiauriniai-rytiniame fronte. Tai per Pohangą amerikiniai laivai neseniai išlaipino krantan ir šarvuotą savo armijos diviziją.

Liaudininkų kariuomenė, apsupdama Pohangą, atkirto du jankių armijos junginius. Vienas junginys, sakoma, ištrūko, o kitas tebėra apsuptas.

Amerikiečių lėktuvai pasiruošę apleisti Pohango lėktuvaikštę.

Šiauriniai liaudininkai dabar grumiasi linkui geležinkelio, Jungiančio Pohangą su Taegu, svarbiausiu amerikiečiams miestu vidurvakariniame fronte. Jeigu jie pasiektų tą geležinkelį, tai sunku jankiams būtų pasitraukti iš šiauriniai-rytinio kampo.

Amerikiečių žygiai pietiniame fronte

Pietiniame Korejos fronte amerikiečiai įsiveržė į pajūrio miestą Kosongą ir užėmė pozicijas už 4 ar 5 mylių į rytus nuo Čindžu, geležinkelių ir vieškelių mazgo, apie 52 mylios į vakarus nuo Pusano. Pranešama, kad jankiai apsupo tūkstantį liaudininkų į rytus nuo Čindžu.

Generolo MacArthuro komanda skelbė, kad liaudininkai Čindžu fronte buvę "supliekti"; pranešimai iš fronto pasakojo, būk jie "sumišime bėgą atgal."

Tuos pasakojimus užginčija New Yorko Times korespondent. Lindesay Parrott. Jis rašo, kad liaudininkai atkakliai kovoja, o nebėga.

Per tris pastarąsias dienas jankiai per įnirtingus mūšius prasiveržė iki 12 mylių linkui Čindžu. Dabar liaudininkai sustiprino savo apsigynimo liniją už 4 ar 5 mylių į rytus nuo to miesto.

Pranešama, kad amerikiečiai ir jų talkininkai, Pietinės Korejos tautininkai, kai kur "sunaikino" liaudininkus, prasiveržusius į rytinę Naktong upės pusę. Bet liaudininkai laikosi rytiniame tos upės šone už 12 mylių nuo Taegu ir Čangnyongo srityje, į šiaurę nuo Čindžu.

ŠIAURINĖS KOREJOS PRANEŠIMAI

Tokio, rugp. 10. — Šiaurinės Korejos liaudininkų radijas sakė:

Liaudies Armija visuose frontuose karčiai kovoja prieš amerikiečius ir jų pastumdėlius, Pietinės Korejos tautininkus.

Liaudininkai užėmė Uisongą ir Kunwi, šiauriniame fronte, maršuoja pirmyn, užeidami priešams užnugarin.

Liaudies Armija kerta smūgius amerikiniams tankams, artilerijai ir pėstininkams.

Liaudininkų lėktuvai taip pat smogia priešų kariuomenę ir vežamus jai reikmenis bei pastiprinimus.

Liaudies Armija ištaškė vadinamąją tautininkų Seoulo diviziją, šiauriniai-rytiniame fronte.

Liaudininkai perkirto Masan - Čindžu vieškelį

Pietinė Koreja. — Šiaurinės Korejos liaudininkai, atakuodami amerikiečius iš šono, perkirto svarbiausią jankiams vieškelį tarp Čindžu ir Masan miesto. Masan yra apie 25 mylios į rytus nuo Čindžu.

(Newyorkinis radijas penktadienio rytą sakė, kad liaudininkų partizanai ar kariuomenė veikia visai arti Masano.)

Trumanas atsisako tartis su Stalinu

Washington. — Korespondentai užklausė prez. Trumaną, ar jis sutiktų asmeniniai tartis su premjeru Stalinu apie taikos reikalus. Prezidentas atsakė, jog ne. Kartu jis pastebėjo, kad po karo užbaigimo Korejoje galėtų sueiti į derybas aukšti Amerikos, Anglijos, Francijos ir Sovietų Sąjungos valdininkai, bet prezidentas nedalyvautų.

Amerika įgabeno francūzam ginklų prieš Vietnamą

Saigon, Indo-Kina. — Amerikos laivas Steel Rover įgabeno didelius krovinius visokių ginklų ir amunicijos francūzams Indo-Kinoje, karui prieš Vietnamo Liaudies Respubliką.

Francūzai tirštai apstatė ginkluotais kareiviais ir žandarais uostą, iki ginklai buvo iškrauti iš laivo. Mieste taip pat buvo sumobilizuotà francūzų kariuomenė ir policija, kad užkirstų kelią demonstracijoms prieš amerikonus ir francūzus.

Vėl buvo mėtomos bombos į francūzus ir jų bičiulius Saigone.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Queens Co., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Queens Co., per six mos.	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

Tikras Amerikos žmonių balsas

Niekas taip puikiai neatsimena ir nepažįsta Ispanijos, kaip Abraomo Linkolno Brigados veteranai. Jie ten buvo, jie kariavo prieš Hitlerio pastumdėlį Franco. Jie matė, kokią nelaimę ant Ispanijos užtraukė Franco laimėjimas.

Ne nuostabu, kad šitie veteranai su didžiausiu pasipiktinimu pasitiko Jungtinių Valstybių Senato daugumos nutarima suteikti kruvinajam Franco režimui šimto milijonų dolerių paskolą. Nacionalinis Veteranų komandierius Milt Wolff parašė laišką tiems penkiolikai senatorių, kurie balsavo prieš suteikimą tos paskolos. Jis juos pagiria ir pasveikina. "Jūsų balsas prieš šią paskolą," rašo Wolff, "pilnai išreiškia tą Amerikos žmonių daugumos pasibjaurėjimą, kurį jie jaučia linkui šio demokratijos priešo (Franco)".

Toliau Wolff rašo: "Mūsu administracijos atsisveikinimą su Roosevelto politika ir su politika Jungtinių Tautų puikiai pavaizduoja tas faktas, jog tokia didelė Senato dauguma balsavo už paskolą. Milijonai žmoniu per visą pasaulį pažiūrės į mūsų parama Francui su didžiausia neapykanta ir giliausiu pasipiktinimu."

Šis Ispanijos karo veteranų vadas, mums atrodo, pilnai išreiškia nuomonę milžiniškos Amerikos žmonių daugumos.

Dešimties tūkstančių dolerių vajus

Laikas rimtai susirūpinti eiga mūsų vajaus dėl surinkimo dešimties tūkstančių dolerių dienraščio išlaikymui. Tiesa, jau arti aštuoni tūkstančiai dolerių surinkta, bet dar vis poros tūkstančių trūksta. Tai dar pusėtinai toli nuo pasibrėžto tikslo. O tikslas ne per didelis, atsižiūrint į reikalą.

Labai daug laisviečių greitai ir širdingai atsiliepė į paprašymą paramos. Daugelis paaukojo stambias sumas. Bet taipgi labai daug jų dar neatsiliepė, dar neprisidėjo prie šio vajaus. Kaip tik į tuos mūsų prietelius mes ir norime prabilti.

Dienraščio išlaikymas yra svarbus visai Amerikos lietuvių visuomenei. Tai pareiga mūsų visų, kurie suprantame pažangiosios lietuvių spaudos uždavinį ir vaidmenį.

Dar kartą raginame visus prisidėti prie dienraščio išlaikymo, paaukojant į dešimties tūkstančių dolerių fondą.

Mūsų jaunimo sveikata

Niekas taip puikiai neparodo mūsų jaunimo tikrojo sveikatos stovio, kaip jaunų vyrų sveikatos apžiūra, pašaukiant juos kariuomenėn. Štai New Yorke iš visų pašauktų-draftuotų armijon jaunų vyrų apie 64 procentai netinkami tarnybai. Jų sveikata randasi apverktinaime stovyje! Reikia gi atsiminti, kad žmogus tarpe 20 ir 26 metų amžiaus yra pačiame gražume savo gyvenimo. Jo sveikata esti, abelnai paėmus, aukščiausiam laipsnyje.

Padėtis tikrai rimta. Jauno žmogaus sveikatą pakerta pirmoje vietoje ekonominės sąlygos ir stoka apšvietos sveikatos užlaikymo reikalais. Kas liūdniausia, kad nesiranda jokio pateisinimo tokiai padėčiai. Nėra jokio pateisinimo, kodėl ne kiekvienas vyras ir moteris gauna pilną, gerą ekonominį aprūpinimą.

Kalbame apie karo ir militarizmo reikalams išleidimą penkiasdešimt bilijonų dolerių per metus. Nesigailime pinigų gaminimui atominės bombos. Visur tų dolerių užtenka. Bet jų staiga pritrūksta tada, kada eina klausimas apie Amerikos žmonių apšvietos ir sveikatos lygio pakėlimą.

Sunki ir žiauri kova

The N. Y. Times korespondentas Tillman Durden rašo iš Indo-Kinijos. Jis rašo apie tai, kaip su francūzais ir jų pastumdėliais kovoja tos šalies partizanai. Jie daugiausia remiasi smulkiaisiais ginklais. Tuos ginklus patys pasigamina. Turi ir francūziškų-amerikoniškų ginklų, bet nedaug, tik tiek, kiek pasiima iš francūzų, juos nukaudami.

Partizanai išgalvoja visokias gudrybes savo sunkioje, nelygioje kovoje su pavergėjais. Pavyzdžiui, jie pavartoja net tokias priemones, kokiomis Afrikoje yra gaudomi sloniai ir kiti laukiniai gyvunai. Jie iškasa gilias duobes, ir gražiai jas iš viršaus užtaiso. Kur nors miške koks nors vaikutis guli pasislėpęs ir laukia francūzų ir jų talkininkų einant tuo taku. Kai jų būrys užeina ant tos vietos, vaikas šniūrą patraukia ir visi priešai sukrinta į duobę ant aštrių kuolų!

Bet Francūzijos imperialistai užsispyrę nesitraukti iš Indo-Kinijos. Nors, jie jau paklojo apie du šimtus tūkstančių savo kareivių tame krašte per paskutinius penkerius metus, bet įsikibę laikosi ir neleidžia Indo-Kinijos žmonėms savo kraštą valdyti.

Dabar dar mūsų vyriausybė siunčia Indo-Kinijon francūzams didelius moderniškų ginklų kiekius. Todėl to tolimo Azijos krašto žmonių kovos už laisvę ir nepriklausomybę dar daugiau pasunkės.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

FAKTAI PRIEŠ MELUS

Apie Korėją dabar plinta visokia propaganda. Dar ir šiandien daug žmonių įsivaizduoja, kad Jungtinių Valstybių vyriausybė paliko Pietinę Korėją be armijos ir ginklų.

Bet faktai kalba ką kita. Kai 1949 metais Jungtinių Valstybių kariuomenė pasitraukė iš Pietinės Korėjos, ji paliko prie Rhee valdžios 600 amerikiečių karininkų lavinimui Pietinės Korėjos armijos. O demokratas kongresm. Stephen M. Young (iš Ohio) sako, kad mūs armija, pasitraukdama iš Korėjos, Piet. Korėjos valdžios armijai už dyką atidavė ginklų už 110 milijonų dolerių. Jų tarpe buvo pačių geriausių ir vėliausių ginklų. Kongresmanas Young pasakė: "Mes buvome labai neskūpūs."

ŠIANDIEN "GYVENIMO IR MIRTIES REIKALAS"

Daugiau kai šimtas labai žymių Amerikos visuomenininkų išleido pareiškimą taikos reikalais. Tai rašytojai, profesoriai, artistai, gydytojai. Jie savo pareiškime reikalauja, kad "tuo jau prasidėtų tarpe Jungtinių Valstybių ir Tarybų Sąjungos pasitarimai dėl išsprendimo Korėjos konflikto."

"Vardu pasaulio taikos", šities žmonės sako, "mes raginame, kad Korėjos konfliktas būtų padarytas proga atnaujintoms ir energingoms deryboms tarpe Jungtinių Valstybių ir Tarybų Sąjungos. Pirmiau tokios derybos buvo tik skubus reikalas: šiandien jos yra gyvenimo ir mirties reikalas."

SAULĖ, TIK NE VISIEMS

Klerikalų Darbininkas rašo kad kai 1940 metų birželio 30 d. Justas Paleckis su Liaudies Seimo delegacija išvyko į Maskvą, jis pasakė: "Išvykdami į šią kelionę, mes, Liaudies Seimo atstovai, galime pasakyti: išvažiuojame parvežti Lietuvai saulės..." Bet, girdi, tos saulės Lietuvos žmonės nesulaukė.

Čia visas nesusipratimas bus tame, kad klerikalai nesuprato Justo Palėckio posakio prasmės. Aišku, kad jokiu būdu jie nežadėjo parvežti tokią saulę, kuri taip pat lygiai šviestų ir tarnautų darbo valstiečiam, darbo inteligentijai, darbininkams ir Lietuvos ponijai. Kai Paleckis parvežė socialistinę saulę darbo žmonėms, nusileido ir užgeso saulė ponijai.

Kitaip ir būti negalėjo. Lietuva susidėjo iš dviejų pamatinių klasių: darbo žmonių ir išnaudotojų. Socializmas darbo žmonėms yra geras dalykas, bet išnaudotojams tikriausias nuodas.

VISKAS, SAKO, LABAI SEKASI

Ne vieną, bet net ketūris Malikas apturėjo didžiausius pralaimėjimus. Taip tvirtina Chicagos menševikų Naujienos. Jos rašo: "Po ilgų ir aštrių ginčų Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje, užvakar buvo balsuojami keturi pasiūlymai — ir kiekvienam balsavime Malikas prakišo." Ir dar toliau: "Malikui nepasisekė sugriauti frontą tautų, kovojančių prieš komunistinius agresorius Korėjoje."

Taigi, viskas labai sekasi. Bet kam tos ašaros, kurias kasdien Naujienos lieja prieš tuos bolševikus?

PRIEŠ GALĄ BAIMĖ IR SIAUTĖJIMAS

Kodėl šiandien tokia visur isterija, toks reakcionierių siautėjimas? Dienraščio Vilnies bendradarbis Darbintas duoda tokį paaiškinimą:

> Stebint į pasaulį pro kapitalistinių laikraščių puslapius ir klausant per radiją įvairių pranešimų, gaunasi vaizdas, kad nebeliko jame nei vienos šalies, miesto ir net kaimo, kur nebūtų komunistų. Visur jų priviso tiek daug, kad nebeduoda kapitalistams nei jų tarnams — įvairiems redaktoriams, komentatoriams ir "socialdemokratams" ramiai miegoti.
>
> Kaip žinome, kuomet žmonės negali miegoti, pradeda nervintis. O nervams pakrikus seka isterija, ir rezultatas: kliedėjimai, šūkalojimai, mėčiojimasis ir daužymas galvų į sieną.
>
> Kaip tik taip dabar vyksta mūsų šalyje. Kapitalistiniame lageryje panika. Jiems vaidenasi visur "komunizmo šmėkla," toji pati, kurią Marksas paskelbė savo manifeste šimtas metų prieš tai. Jis skelbė, kad "po Europą vaikščioja komunizmo šmėkla..." Gi dabar toji "šmėkla" jau nebevaikščioja, o skraido ne tik po Europą, bet ir po Aziją, ir po Afriką, ir po Australiją, ir po Ameriką.
>
> Netenka, tad, nuostabauti, kodėl taip mirtinai nusigandę visi tie, kurie nei sėja, nei pjauna, bet živnastį gauna. Nusigandę socializmo, tos idėjos, kuria su kiekviena diena vis daugiau ir daugiau žmonių persiima, ir kai kuriose šalyse pravedė bei praveda gyvenimą.

LIETUVOS VEIKĖJAI AUKŠTOSE VIETOSE

Neseniai Maskvoje įvykusioje Tarybų Sąjungos Aukščiausios Tarybos (Parlamento) sesijoje labai reikšmingai pasirodė Lietuvos atstovai. Jie susilaukė plačiausio pripažinimo ir aktyviškai dalyvavo visuose sesijos darbuose. Visą eilė lietuvių išrinkta į aukštas visos šalies vietas.

Lietuvos prezidentas Justas Paleckis ir vėl išrinktas Aukščiausios Tarybos pirmininko pavaduotoju. Lietuvos Komunistų Partijos sekretorius Antanas Sniečkus išrinktas sąjunginės tarybos pirmininko pavaduotoju, M. Šumauskas išrinktas į sąjunginės tarybos mandatinę komisiją, V. Niunka į įstatymų sumanymų komisiją, M. Gedvilas į budžetinę komisiją, D. Stanelienė išrinkta į tautybių tarybos mandatinę komisiją, K. Preikšas į tautybių tarybos įstatymų sumanymų komisiją ir P. Kareckas į budžeto komisiją.

Netenka abejoti, kad šie lietuviai savo pareigas atliks taip, jog bus garbė visai lietuvių tautai.

NORĖTŲ JUOS TUOJAU IŠMESTI LAUKAN

Jeigu menševikai turėtų galią, visam pasaulyje jau seniai nebebūtų nė vieno komunisto. Pavyzdžiui, jų nė dūko nebūtų Jungtinėse Tautose. Ir supykęs ir susiįęs Naujienų redaktorius reikalauja, kad be jokių ilgesnių ceremonijų iš tos organizacijos būtų išjota laukan ne tik Tarybų Sąjunga, bet ir visos kitos su komunistinėmis vadovybėmis šalys. Žmogus šaukia: "Paskutinių kelių savaičių patyrimas aiškiai parodo, kad tik apsivaliusi nuo komunistų, ji gali tarnauti laisvojo pasaulio reikalams."

Arba: "Tiktai kai Sovietų Sąjunga ėmė boikotuoti Jungtines Tautas ir jos atstovas liovėsi dalyvavęs Saugumo Tarybos posėdžiuose, tai ši gavo progą veikti."

Ir dar kokią progą: tuojau Jungtinės Tautos tapo įtrauktos į karą Korejoje. Vietoje būti taikos organu, organizacija pavirto karo organu.

Taigi, jau jeigu kelių paskutinių savaičių patyrimas ką nors aiškiai įrodė, tai butent tą, kad Jungtinės Tautos be socialistinių kraštų negali būti taikos išlaikymo organizacija.

Washington. — Iš Japonijos parlekia keliaujantis Amerikos ambasadorius Av. Harrimanas. Jis tarėsi su generolu MacArthuru apie karinius planus. Pranešama, kad jiedu taipgi svarstė klausimą dėl įsiveržimo į Šiaurinės Korejos Liaudies Respubliką.

Gilesnė Mintis Jūrininkam

Vanduo Arktiko okeano dugne nėra nei kiek šaltesnis už vandenį okeano dugne ties Ekvatorium.

ŽMONIŲ GUDRUMAI IR PAIKYSTĖS

(JUOKAI IŠ *KRIENO* KARALYSTĖS)

Pačiutės Psichologija

Jaunos amerikoniškos pačiutės nebepyktų taip labai ant savo vyrų, kurie jas palieka vienišas nuobodžiauti namie, jeigu jos tik žinotų, kad tuo metu jų vyručiai patys neturi "gerų laikų."

Mokinio Baimingumas

Mokytoja: — O kodėl tu, Joneli, šiandien atrodai toks baimingas?

Mokinys: — Nenorėčiau tamstą išgąsdinti, bet tėvelis vakar pagrąsino, kad jeigu aš negausiu geresnių pažymėjimų, tai kas nors jau gaus į kailį.

Tie Keli Žodeliai

— O mylimoji, tark man tuos kelis žodelius, kuriais pasiliktumei mano ant visados, — maldavo įsimylėjęs kavalierius.

— Vienas milijonas dolerių, — tarė jam gražuolė mergina.

Laimingi Pasprukėliai

Meilužis savo merginos namuose, stipriai apkabintas rankomis už kaklo, sėdėdamas ant sofos ir laikydamas mylimąją ant savo kelių, susidomėjusiai įsižiūrėjo į keliolikos vyrų atvaizdus ant sienos.

— Nori žinoti, kas jie per vieni? Nagi, tai tie, ką paspruko, — paaiškino meilužė.

Plačiai Atdara Vieta

Gana daug ir aukštai apie save manantis, užsiėmimo ieškąs aplikantas:

— Aš esu tikras, kad čia turite man, kaipo universitetą baigusiam, atdarą vietą, kurioje galėsiu pradėti nuo pat viršaus.

Bosas:

— Mes tikrai turime — net neuždrenksime durų, kuomet tuojau išnersi lauk pro jas.

Vasarinės Pakaitos

Vasara amerikoniškoms panelėms yra toks laikotarpis, kuriame jų mintys persimaino — nuo brangiųjų kailinių futrų į kolegijos sportelius - jaunuolius su perkeičiamais automobiliais (tokiais, kurių viršus nuvožiamas).

Aplinkybių Dalykas

Užklaustas, kodėl jis niekad nesupyksta ir nepraranda lygsvaros, nepaisant, kaip blogai kas atsitinka, viduramžis žmogelis šitaip pasiaiškino:

— Tai yra aplinkybių dalykas. Matote, prieteliau, aš turiu pačią, penketą vaikų, du šunis, katiną ir benzinką (cigaretėms užsidegti mašinėlę).

Aplinkinis Įspėjimas

Vienoje aukštos rūšies valgykloje kostumeris, atsisėdęs prie puošnaus stalo, pasirišo rankšluostėlį aplink savo kaklą. Užveizda paliepė tarnautojui įspėti tą džentelmeną, kad šioje vietoje taip nedaroma. Patarnautojas priėjo prie kostumerio ir sako:

— O ką tamsta norėsite — barzdą nuskusti, ar plaukus nukirpti?

Sugraibė Krienas

Tad, vietoj ašarų gailių,
Prie kapo mylimo poeto,
Vainiką pinkim iš gėlių—
Kovos ir pergalių laimėtų.

Aurė Žvaigas

LITERATŪRA IR MENAS

ATSISVEIKINANT MŪSŲ LIAUDIES POETĄ STASĮ JASILIONĮ

(Iš Rojaus Mizaros kalbos, sakytos 1950 m. rugpiūčio 2 d. krematorijoj, Maple Hill, Wilkes Barre, Pa.)

Drauge Paulina Jasilioniene, Stasio giminės, draugės ir draugai!

Gal būt pirmiau nei mes pasitrauksime nuo šios krematorijos, Stasio Jasilionio palaikai pavirs į dūmus ir pelenus.

Dūmai, plonytėmis, vos įmatomomis mėlsvomis sruogelėmis šią saulėtąją dieną pakils į dausas ir ten pranyks. Jie, žinoma, pranyks tik iš žmogaus akiračio; tikrumoje jie nepranyks, nes gamtoje, visatoje nieks nepranyksta, o tik nuolat keičiasi į skirtingą pavidalą.

Pelenai pasiliks urnoje.

Ateis laikas, kai su Tarybų Lietuva atsikurs normalūs ryšiai, ir pelenai bus galima nugabenti į Stasio numylėtąją Lietuvą, gal į Pušalotą, gal į Kauną, gal į šlovingąjį Vilnių,—sostinę mūsų tautos.

Stasys pasirinko krematoriją savo kapinėmis.

Deginimas kūno lietuvių tautai nėra nieko nauja. Mūsų prabočiai, prieš keletą šimtų metų, visi deginosi; jie deginosi ant laužų.

Daugelis kultūringų žmonių ir šiandien reikalauja, kad po mirties jų kūnas būtų sudegintas.

Tarybų Sąjungoje daugumo žymiųjų žmonių palaikai yra deginami.

Pati žymiausioji lietuvių tautos poetė, *Salomėja Nėris*, taipgi norėjo, kad po mirties jos kūnas būtų sudegintas. Ji rašė:

Kai numirsiu,—tik nekaskit,
Tik nevežkit į kapus,—
Į skaisčias liepsnas įmeskit,—
Tegu laužas karstu bus!

Tegu kyla juodi dūmai
Dangaus skliautais mėlynais,—
Ir bejausmis mano kūnas
Tepavirsta pelenais!

Dulkes tas paleiskit vėjam,
Laisvės paukščiam ant sparnų,—
Tegu neša, tegu sėja
Dainą mano pelenų!

* * *

Draugės ir draugai!

Sunku man čia kalbėti, bet nelengva ir jums klausytis.

Beširdė mirtis išplėšė iš mūsų tarpo dar vieną draugą, — Stasį Jasilionį.

Išplėšė jį dar peranksti, neleisdama jam atlikti daug svarbių darbų, kuriuos jis buvo pasibrėžęs atlikti.

Labai dažnai nelaboji mirtis pirmiau grobia tuos, kurie labai mums reikalingi, be kurių mūsų gyvenimas aptamsėja ir pasunkėja.

Kas gi buvo Stasys Jasilionis?

Visų pirmiausiai jis buvo ištikimas darbininkų klasės sūnus ir geras mūsų draugas. Per visą savo gyvenimą jis dirbo fabrikuos kitiems, kaip tūkstančiai Amerikos lietuvių darbininkų.

Jis priklausė pažangiosioms Amerikos lietuvių darbininkų organizacijoms: Lietuvių Darbininkų Susivienijimui, Literatūros Draugijai, Meno Sąjungai ir kitoms. Jis buvo jų veikėjas, darbuotojas.

Bet tai ne viskas!

Stasys Jasilionis buvo *poetas*, liaudies poetas, mūsų poetas. Kai sakau mūsų, tai reiškia, kad jis buvo naujosios gadynės poetas, darbininkų klasės dainius, smerkęs tai, kas yra bloga, gyręs tai, kas yra gera, naudinga darbo žmonėms. Jis kovojo už taiką, už laisvę ir naująją, beklasinę, socialistinę visuomenę.

Stasys dainavo:

Šiandien mūsų akys švinta,
Miglos, rūkas išsisklaido,
Tamsios šmėklos nebebaido;
Ein į šalį mintys juodos,
Saulė neša mums paguodos—
Šiandien mūsų akys švinta . . .

Šiandien plinta naujas mokslas:
Kas mums audros, kas mums vėjai—
Mes marksistinei idėjai
Ruošiam platų, tiesų kelią,
Skaidrios viltys ūpą kelia—
Šiandien plinta naujas mokslas.

Mūsų dainius ragino:

Ei, aikšiakit, brolužiai, skubėkit,
Padarykime galą skriaudoms,
Mūs gyvybė brangi—jos nedėkim
Šios beteisės "teisėms" nuskirtoms.

Susitelkim į didįjį būrį,
Savo klasės sujungkim jėgas,
Bendrą gaisrą širdysna sukūrę,
Eikim arti Komunos vagas . . .

Šitokia mintis raudona gija veriasi per visą Stasio Jasilionio poetinę kūrybą.

Nebuvo to didesnio sąjudžio, žymesnio darbininkų streiko bei kitokio visuomeninio pasireiškimo, kurio Stasys nebūtų apdainavęs. Ir kai jis dainavo, jo pozicija buvo aiški: *jis stovėjo su darbininkų klase prieš išnaudotojus; su naujosios gadynės idėja prieš senovę, už socialistinę santvarką prieš kapitalistinę.*

Jis parašė daugybę eilėraščių; jo dvi eilėraščių knygos buvo mielai, sutiktos pažangiosios Amerikos lietuvių visuomenės. Abi knygas — *"Bešvintantį Rytą"* ir *"Pavasarių Godas"* — išleido dienraštis Laisvė, kuriai Stasys per arti 40 metų nuolat bendradarbiavo.

Taigi Stasys Jasilionis buvo dainius, visa siela atsidavęs savo klasei, kovojančiai dėl šviesesnio rytojaus, dėl naujos, socialistinės santvarkos.

Jis buvo darbingas liaudies sūnus!

Jis buvo talentingas poetas!

* * *

Būti poetu, užvaldyti eiliavimo taisykles, patapti pirmos rūšies darbininkišku literatu nėra lengva,—nėra lengva ypač tam, kuris neturėjo progos lankyti aukštesnės mokyklos.

Stasys Jasilionis—savamokslis, pats per save, dienomis dirbdamas fabrikuose, vakarais išmoko gerai rašyti.

Tai kitas didžiulis mirusiojo nuopelnas.

Atsiminkime, kiek daug Amerikon atvyko iš Lietuvos valstiečių vaikų, turėjusių daugiau mokslo, nei Stasys. Pagalvokime, kiek jų, čia gyvendami, pasiekė tokio lygio prasilavinime, apšvietoje, kokį turėjo jis. Ant rankos pirštų galima juos suskaityti.

Stasys Jasilionis gimė 1892 metų kovo mėn. 25 d. Gailiūnų kaime, Pušaloto valsčiuje, Panevėžio apskrityj. Motina (Jeva) mirė jam esant 2-jų metų amžiaus. Po to jis su tėvu (Ignu) gyveno grįčiukėje tik vienu du; dirbo, diskusavo, skaitė. Tėvas buvo rūbsiuvis (kriaučius) ir to amato mokė Stasiuką.

Su savo tėvu, sulaukusiu jau 85 m. amžiaus, Stasys susirašinėjo dar visai neseniai. Vadinasi, jis dar tebėra gyvas Tarybų Lietuvoj.

Apie savo mokslą Stasys sakydavo:

— Pradinį mokslą gavau tik kaimo mokykloj nuo taip vadinamo "daraktoriaus", ir nuo savo tėvo, kuris buvo baigęs valsčiaus mokyklą ir, taip sakant, apsiskaitęs žmogus. Tėvas, pirm leidimo spaudos Lietuvoj, gaudavo Prūsuose atspausdintą "Varpą", "Ūkininką" ir knygelių. O neužtekus lietuviškos literatūros, skaitydavo rusų ir lenkų; per eilę metų prenumeravo rusų laikraštį. Leidus Lietuvoj spaudą, ne tik tėvas, bet ir aš jau įgudau į skaitymą. Tėvas kai kada parašydavo šį tą į "Vilniaus Žinias" ir "Lietuvos Ūkininką..."

Kaip matome, Stasys iš pat jaunų dienų pamėgo knygą ir laikraštį, pamilo literatūrą, kuri visą jo amžių buvo geriausias Stasio draugas.

Stasio jautrioj sieloj ir dar jaunoj galvoj jau tuomet atsirado noras ne tik skaityti, o ir veikti,—kovoti visuomenines neteisybes, palaužti caristinį režimą, slėgusį tuomet ne tik Lietuvą, or ir visą Rusiją.

Pradėjus Vilniuje eiti social-demokratų laikraščiui "Naujajai Gadynei", jaunas Stasiukas užsikrėtė ano meto social-demokratinėmis idėjomis ir jis įstojo į slaptą socialdemokratų kuopelę, tuomet veikusią Pušalote.

Ilgainiui kuopelė pakriko, nes patys veikliausieji nariai išvyko Amerikon. Likęs vienas, Stasys pardavinėjo vėliau pradėjusį Vilniuje eiti laikraštį "Žarija."

Ar ne aišku, draugės ir draugai, kaip jaunas Stasiukas plačiai žiūrėjo į gyvenimą!

Amerikon Stasys atvyko 1909 metais ir apsistojo Binghamtone, kur jis ir mirė. Pirmiau dirbo rūbų siuvykloj, vėliau avalų fabrike—pastarasis daugiausiai paėmė jo pajėgų, nes čia ilgiausiai Stasys dirbo.

Bet jis, vos atvykęs Amerikon, laiko neeikvojo veltui. Jis lavinosi; jis tuojau pradėjo rašinėti spaudai žinutes, korespondencijas. Stasys rašė: "Kovai", "Keleiviui", "Dilgėlėms", "Darbininkų Vilčiai" — ano meto darbininkiškiems laikraščiams.

Vėliau, kai pradėjo eiti "Laisvė", jis patapo jos bendradarbiu ir juo buvo iki savo mirties.

Taigi šiemet sukako virš 40 metų, kai Stasys Jasilionis pradėjo rašinėti laikraščiams!

Kitas didelis velionio nuopelnas!

Pirmojo pasaulinio karo metu Stasys Jasilionis su žmona Paulina apsigyveno Brooklyne. Būdamas arčiau Laisvės, jis, gerai lietuviškai rašydamas, turėjęs politinės ir bendros apšvietos, padėjo ir anuometinei Laisvės redakcijai. Ne kartą jis yra vakarus praleidęs, betaisydamas korespondencijas bei straipsnius. Tačiau į redakciją dirbti jis niekad patraukimo didelio neturėjo; jam, matyt, atrodė, jog lietuviško darbininkiško redaktoriaus darbas nėra dėkingas.

Tuojau po pirmojo pasaulinio karo ir man teko su velionim asmeniškai susipažinti ir daug kartų tartis, kalbėtis literatūriniais ir organizaciniais klausimais. Mūsų bičiulystė nenutrūko iki š. m. liepos 30-tosios . . .

Apysakaites ir eiles Stasys pradėjo rašyti 1918 metais. Pasirašydavo jis po jomis: J. Kriaučiūno, Dausų Aro ir Buolio Sūnaus slapyvardžiais; tik vėliau pradėjo naudoti savo tikrąjį vardą ir pavardę.

Bendradarbiavo jis ne tik Laisvėje, bet ir Škotijos "Rankpelnyj", Maskvoje kadaise ėjusioj "Kibirkštyj", "Vilnyj"; vėliau "Šviesoj", LDS organe "Tiesoj", taipgi Urugvajaus lietuvių laikraštyj "Darbe."

Niekad jis nerašė tam, kad už raštus gauti honoraro. Jis rašė dėl to, kad matė reikalo ir turėjo didžiulį pašaukimą kurti.

Rašė jis daug straipsnių, rašė daug ir korespondencijų.

Per visą savo gyvenimą jis yra parašęs tūkstančius paskirų dalykėlių darbininkiškai spaudai!

Stasys Jasilionis buvo toks bendradarbis: kai redakcija gauna jo eilėraštį, apysakaitę, straipsnį ar korespondenciją, ji, redakcija, gali drąsiai duoti raidžių rinkėjui rinkti, gerai žinodama, jog viskas, ką Stasys parašė, yra apgalvota, gražiai apdirbta, tikslu ir aišku.

Būtų klaida sakyti, kad Stasys Jasilionis buvo tik literatas. Ne! Jis buvo ir veikėjas, visuomenininkas. Jis dirbo įvairiose mūsų organizacijose, daugiausiai sekretoriaus pareigas eidamas; jis per metų eilę buvo Lietuvių Darbininkų Susvienijimo Sveikatos ir Apšvietos Komiteto pirmininkas.

Jis buvo uolus Lietuvių Meno Sąjungos bendradarbis, parašęs chorams ir solistams daug dainų, taipgi paskaitų apie meną ir literatūrą.

Kaip žmogus, Stasys turėjo gražių savybių: kuklus, santūrus žodyj, tylus, kitiems į akį be reikalo nekibdavo. Šeimyniniame gyvenime jis buvo padorus vyras.

Tokį žmogų, gerbiamieji, mes šiandien atsisveikiname!

(Tąsa 4-tame puslapy)

Stasio Jasilionio palaikai krematorijoje. Rojus Mizara sako kalbą. Ant platformukės sėdi čikagietės dainininkės Agnes Kenstavičienė ir Kostė Abekienė (pastarosios nesimato). Salė—koplyčia buvo kupina žmonių, suvykusių liaudies dainiui pareikšti pagarbą ir atsisveikinimą. Po dešinei, ties karstu, yra kambarys, kuriame sėdėjo mirusiojo žmona, seserys ir artimieji giminės. [Nuotrauka St. Rauduvės.]

Laiškas iš Uruguajaus

Montevideo, 1950 m. rugp. 7 d.

Mielas Drauge, Rojau:

Laiškas su skaudžia žinia ėjo visą savaitę! Jūs jį išsiuntėt pirmadienį, o aš gavau šeštadienį, kai mūsų laikraštis jau buvo platinamas. Tartum tyčia tas laiškas turėjo užtrukti šešias dienas . . .

Visa laimė, kad d. Jokubka mus atsiminė ir, pirmadienį, liepos 31, mums telegrafavo liūdną žinią apie brangiojo draugo Jasilionio mirtį. Iki penktadienio vakaro (rugp. 4) nekantraudamas laukiau Jūsų ar kito draugo platesnio pranešimo. Nesulaukęs, skubotai parašiau nekrologinį straipsnelį, kuris sekančią dieną buvo išspausdintas "Darbe" (prisiunčiu iškarpą).

Rugp. 2 posėdžiavo ULC valdyba. Įnešiau pasiūlymą dėl užuojautos telegramos pasiuntimo. Visų vienbalsiai buvo priimta ir rytojaus dieną išsiųsta ULC ir "D." vardu. Be abejonės, ją būsite gavę.

Vakar, rugp. 6, ULC Cerros skyriaus patalpose buvo suruoštas pobūvis "Darbo" lėšų sukėlimui. Buvau skirtas pasakyti kalbą. Pradėjau ją su St. Jasilionio mirtimi, iškeldamas keletą stambesnių bruožų iš jo gyvenimo ir draugystės ryšius, kuriuos Poetas taip nuoširdžiai palaikė ir su mumis, Urugvajaus lietuviais. Pakviečiau publiką minutės tyla pagerbti mūsų mylimojo draugo ir bičiulio atmintį. Minutę publika stovėjo tartum negyva! ..

Antanas Vaivuskas.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

FAKTAI IR SKAIČIAI APIE ŠVOBIŠKIO APYLINKĖS GYVENIMĄ

Seniau:

ŠVOBIŠKIS, birželio 14 d.— 1. 1940 m. pradžioje Švobiškio apylinkėje gyveno 7 kumečiai, dirbę dvarininko Karpio dvare ir pas apylinkės buožes, 8 kampininkai, 28 mažažemiai, turėję nuo 1 iki 5 hektarų žemės, 89 vidutinieji valstiečiai ir 11 buožių. Buožės, kurie sudarė 10-tą dalį visų gyventojų, valdė daugiau kaip penktadalį visos apylinkės žemės. Dvarininkui Karpiui priklausė 3,230 hektarų — beveik dvigubai tiek, kiek valdė visos apylinkės darbo valstiečiai.

2. Darbo valstiečiai negalėjo išauginti gausų derlių, nes dirbo primityviais įrankiais, beveik nevartojo mineralinių trąšų. Švobiškio laukai iki Tarybų valdžios traktoriaus nebuvo matę. Vidutinis žiemkenčių derlingumas tesiekė 9-10 centnerių iš hektaro.

3. Geriausi gyvuliai priklausė buožėms. Antai, buožė Krikščiūnas, valdęs 42 hektarus žemės, laikė 8 karves ir prieauglį, ligi 5 arklių, keliolika kiaulių.

Daug mažažemių ir bežemių neturėjo arba karvės, arba arklio.

4. Skurdžiai gyveno Švobiškio apylinkės darbo valstiečiai buržuazijos viešpatavimo metais. Geriausius produktus reikėjo parduoti, kad galima būtų užmokėti žemės ūkio mokesčius.

5. Elektros apylinkėje visiškai nebuvo.

6. Apylinkėje tebuvo 1-no komplekto pradinė mokykla. Gimnazijoje mokėsi tik Krikščiūno ir dar kelių buožių vaikai. Laikraščius teskaitė tik 37% apylinkės valstiečių. Niekada buržuazijos viešpatavimo metais į apylinkę neatvažiuodavo kinas.

Dabar:

1. Tarybų valdžia atėmė iš buožių žemę ir ją atidavė darbo valstiečiams.

2. Traktoriai kolūkiuose kasmet įdirba šimtus hektarų žemės. Antai, vien "Laisvojo darbo" kolūkyje 1949 m. traktoriai suarė 90 hektarų dirvų. Kolūkiai gausiai vartoja mineralines trąšas.

Derlius kolūkiuose 15-20% viršija tą, kurį valstiečiai gaudavo buržuazijos viešpatavimo metais.

3. Kolūkiuose sparčiai vystosi gyvulininkystė. Vien 1949 metais kolūkių visuomeninės fermos padidėjo 75 karvėmis, 84 kiaulėmis, 46 avimis, 264 paukščiais. Be to, kiekvienas kolūkietis asmeniškai laiko po 1-2 karves, po porą kiaulių, avis ir paukščius. Kolūkiuose atliktas didelis darbas auginant veislinius gyvulius.

4. Pasiturinčiai ėmė gyventi Švobiškio apylinkės kolūkiečiai. Praeitais metais kolūkiečiams už kiekvieną darbadienį išmokėta vidutiniškai po 4 kg grūdų.

5. Tarpkolūkinė hidroelektrinė, pastatyta 1949 m., teikia elektros šviesą 5 kolūkiams. Elektros energiją kolūkiečiai ima naudoti ir ūkio darbams.

6. Visi apylinkės kolūkiečių mokyklinio amžiaus vaikai lanko pradinę mokyklą. Keli jaunuoliai 1945-1950 m. laikotarpiu baigė Joniškėlio vidurinę mokyklą. Šiuo metu vidurinėje mokykloje mokosi 20 Švobiškio apylinkės kolūkiečių vaikų.

Apylinkėje veikia klubas-skaitykla. Dažnai atvažiuoja kinas. Visi kolūkiečiai turi užsiprenumeravę laikraščius, daugelis — net po 2-3.

Hong Kong. — United Press praneša, jog potvyniai Anhwei provincijoj, Kinijoj, išvijo 10 milionų žmonių iš namų.

Atsisveikinant Mūsų Liaudies Poetą Stasį Jasilionį

(Tąsa nuo 3-čio pus.)

Žinia, atėjusi telefonu apie Stasio mirtį, sukrėtė mane, sukrėtė mus visus Laisvėje ir Lietuvių Darbininkų Susivienijimo centre.

Tik prieš mėnesį laiko Stasys buvo atvykęs į Brooklyną. Tiesa, jis jautėsi nelabai tvirtas, bet buvo pilnas ūpo. Jis sekretoriavo Lietuvių Literatūros Draugijos suvažiavime; jis ėjo sekretoriaus padėjėjo pareigas Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 9-tajame seime. Kas galėjo tuomet tikėtis, kad po mėnesio laiko mums teks su Stasiu atsiskirti?!

Bet mirtis juokų nedaro. Šiandien Stasys, rytoj kuris kitas iš mūsų tarpo.

Dėl to svarbu, kad kiekvienas mūsų imtume iš Stasio Jasilionio gyvenimo pavyzdį: neeikvokime laisvo laiko veltui, bet dirbkime darbininkų klasės naudai, kovodami už taiką ir šviesesnį darbo žmonėms rytojų.

Su maža pertrauka, Stasys išgyveno nedideliame gražiame Binghamtone virš 40 metų. Jis čia, atliekamu nuo sunkaus fabrikinio darbo laiku, rašė ir veikė organizacijose. Jis buvo ilgametis LDS 6-tos kuopos sekretorius,—geriausias sekretorius visame Susivienijime; jis buvo sekretorius LLD kuopos; jis dirbo, kur tik reikėjo.

Tačiau Jasilionis nebuvo tik Binghamtono žmogus. *Jis priklausė visai pažangiajai Amerikos lietuvių visuomenei.* Daugiau: jis priklausė visai Lietuvos pažangiajai išeivijai. Jis buvo žinomas ir mylimas Kanados lietuviams darbininkams, lygiai buvo žinomas ir mylimas Pietų Amerikoje, — buvo Urugvajaus "Darbo" nuolatinis bendradarbis.

Stasys Jasilionis pragyveno du baisius pasaulinius karus, žiauriai nusiaubusius visą pasaulį. Imperialistai ruošia tretįjį karą, kuriam neprileisti Stasys atidavė daug savo energijos.

Nežiūrint visko, Stasys, mirdamas, palieka pasaulį kitokį nei jį rado gimdamas.

Jau 33-čiuosius metus gyvuoja socializmo šalis, Tarybų Sąjunga. Vadovaujami jos, jau 800 milijonų žmonių šiandien kuria naują, socialistinį gyvenimą, kovodami už taiką.

Mūsų tėvų kraštas, Lietuva, jau dešimt metų gyvuoja tarybinėje santvarkoje, nekartą Stasio jautriai ir talentingai apdainuotoje.

Nežiūrint visokių šiurkštumų ir skerspainių, pasaulio darbo žmonės žygiuoja pirmyn ir pirmyn, į socialistinę santvarką, dėl kurios velionis Stasys kovojo.

Taigi jis, ramiai gulėdamas karste, be abejojimo, jaučiasi atlikęs savo dalį tame didžiuliame judėjime už laisvę ir naująjį pasaulį.

Stasy! Brangusis mūsų drauge, poete ir veikėjau! Tu ilsėkis ramiai, o mes šventai pažadame Tau, kad tęsime tą darbą pirmyn, kurį tu ištikimai dirbai! Paulina, ir jūs, giminės ir draugai, nesisielokite, neverkite,— žinokite, jog ašaromis mirusiojo neprikelsite.

Kas gimė—miršta, anksčiau ar vėliau! Tai neišvengiama!

Laisvės redakcijos, LDS centro ir Lietuvių Literatūros Draugijos centro vardu reiškiu gilią užuojautą jums, Paulina Jasilionienė, jums, Stasio sesutėms ir visiems giminėms, taipgi visiems velionio draugams. O Tau, Stasy, tebūva amžina atmintis!

1946 m. spalių mėn. 27 d. poetas Stasys Jasilionis, būdamas Čikagoje, uždedant ant rašytojo Broniaus Vargšo kapo LMS suvažiavimo vainiką, skaitė savo eiles, paaukotas rašytojui. Aš savo kalbą baigsiu tų eilių ištraukomis:

Keliu gyvenimo kas ėjo,
Didžiais darbais pasižymėjo,
Kas laimę sau svajojo, tvėrė,
Ir džiaugsmo taurę ėmęs—gėrė,
Ir ugdė puikų meilės diegą,—
Čia amžinu miegu jau miega.

Mirties palaužtas draugas tapo...
Gali tu verkti prie jo kapo,
Bet neatverksi, nors kasdieną
Išliesi ašarą ne vieną.
Negrįš jisai, nors tu kremtiesi,
Nors klaną ašarų išliesi...

Šiandieną čia draugų vainikas
Ant draugo kapo atgabentas,
Teprimena visiems, kad jojo
Ne veltui žemėje gyventa,—
Kad tai, ką jis gyvendams sėjo,
Gražiais žiedais jau sužydėjo....

Darbai draugužio ir jo kapas,
Mums primena tą dėsnį vieną,
Kad bendro darbo žygis neša
Skaidresnę auštančiąją dieną,—
Kad laimė tik už kovų kelio,
Ir vien darbai tik ūpą kelia!

Tavo, mielasis Stasy, žodžiai nuolankiai grąžinami Tau pačiam!...

Gelbstimi tūli žmonės, vandens nublokšti neperseniai Pittsburghe; tarp jų—72 metų amžiaus senelis Frank McNanay.

Atsiminimai

Kaip Juozukui Kutcui su burtininkės pagalba pavyko susirasti pabėgusią su kitu vyru jo žmoną

Rašo V. GLOBIČIUS

Prieš 40 metų pas mūsų žmones nebuvo nė mažiausio supratimo apie ištuokas (divorsus), bet, kiek yra atmenama, mainų apylinkėse tarpe vedusių porų būdavo daug pasimetimų. Moterys daugiau savo nepakenčiamus vyrus palikdavo, kada jie būdavo darbe.

Aukščiau minimas asmuo buvo vadinamas Juozuku dėl jo mažo ūgio. Nors Juozukas buvo smulkaus sudėjimo, bet gana darbštus ir neblogas šeimininkas. Neblogai jis sugyveno ir su savo žmona Elena.

Kutcai turėjo du vyrus jnamius, kurie buvo jiems giminingi. Bet nesuprantama buvo, kodėl jis buvo nepatenkintas mažu skaičium "burdingierių." Sykį, jam užėjus į užeigą, pasitaikė susitikti su nepažįstamu vyru, o tam paprašius "burdo," Juozukas jį parsivedė kaipo naują jnamį.

Naujas jnamis, kurio vardas buvo Maikis, darbo ieškoti nesiskubino. Sakė turįs dar pinigų, tai nėra reikalo prie darbo skubintis. Bet greitai paaiškėjo, kad Maikis pinigų neturi, nes jis prašė paskolos pas kitus burdingierius. Tada Juozukas pats bandė surasti dėl jo darbą. Sakė, kad randasi jam darbas, kur jis dirba. Bet Maikis atsakė, jog jam būtų sarmata, kad kas kitas jam darbą turėtų surasti.

Kitą rytą Maikis pats atsikėlė sykiu su visais, apsirengė darbiniais, pasiėmė prikrautą "dinerkę" maisto ir išėjo darbo ieškoti. Sugrįžęs vakare sakė gavęs gerą darbą ir galėsiąs greitai pinigų pasidaryti.

Kadangi mainose reikia išdirbti visą mėnesį laiko iki darbininkas gauną pirmą užmokestį, tai Maikis, pasinaudodamas ta proga, kasdien išeidavo neva darbo ieškoti, išvalgydavo Kutcienės pridėtą maistą, o vakare pareidavo sykiu su visais. Kada atėjo ta diena, kai Maikiui reikėjo pareiti su pinigais ir atsiteisti už "burdą," tai jis visiškai nepasirodė. Vėliau paaiškėjo, kad Maikis niekur nedirbo, o per dienas kazyriuodavo Burdulio saliūne.

Rodos, kad Juozukui Kutcui reikėjo iš šio įvykio gerai pasimokyti, nes ir jo žmona per tūlą laiką nedavė jam ramybės. Bet, kiek laiko praėjus, Juozukas nieko nepasiklausęs parsivedė kitą naujoką, kurio vardas buvo Džimis. Atrodė sportiškas vyras, ir net nepanašus į lietuvį, o daugiau panašus į airį. Aukštas, liesas, su tankiais rusvais, biskį garbiniuotais, plaukais. Džimis sakė, kad jis yra apvažinėjęs visą šalį, ir pripasakodavo visokių anekdotų, o daugiausia nebūtų dalykų. Pasakodavo, kad jam teko būti pietinėse valstijose ir dirbti miškuose, kur randasi labai daug žvėrių. Ir kad ten bedžionės tokios drąsios ir sugabios, jog iš jų net maistą pavogdavo.

Džimis ne tik kad turėjo sportišką išvaidą, bet ir mokėjo mandagiai apsieiti. Kada jis pareidavo su dviejų savaičių alga, tai parnešdavo puskvortę degtinės. Duodavo pinigų ir ant alaus. Taipgi nepamiršdavo apdovanoti Kutcų vaikus su smulkiais. Tas labai patikdavo Juozukui. Jis sakydavo, ko reikėtų, jei daug tokių vyrų būtų, kaip Džimis!

Vieną dieną, Juozukui sugrįžus iš darbo ir įėjus stubon, žiūri, kad jo vaikus daboja senutė Juodienė. Ji, mat, tame miestelyje patarnaudavo visiems, kas tik jos paprašydavo. Juozukui paklausus, kur randasi jo žmona, senutė atsakė, kad išvažiavo kur su tuo aukštu vyru.

Nesulaukus jam iki vėlai sugrįžtant žmonos, Juozukas išėjo į miestelį pasiteirauti, o gal kas pasakys, kur ji yra. Kas jam ten papasakojo, kad matė, kaip Džimis su Elena sėdo į gatvekarį ir nuvažiavo link miesto S.

Juozukui nesulaukiant žmonos per visą naktį, jis negalėjo nė biskelį užmigti. Rytui išaušus, jis nuėjo prie mainų, kur jis dirbo, pamatyti bosą. Papasakojo jis bosui apie savo nelaimę ir atsiprašė, kad negalėsiąs per kiek laiko į darbą ateiti. Bosas jo pasigailėjo ir patarė nesirūpinti, nes darbo dėl to nepraras.

Buvo net manyta, kad vargšas Juozukas net iš proto išeis. Jis bėgiojo visur. Važinėdavo į miestą S, bet viskas buvo be pasekmių surast žmoną.

Jis nuėjo pas kunigą, davė 5 dolerius ant mišių, bet ir tas nepagelbėjo.

Vėliau jam atėjo mintis į galvą, kad nueiti pas burtininkę, o gal ji pasakys jam ką gero. Nuvažiavus jam į kitą miestelį ir susiradus burtininkės įstaigą, išėjo tamsi su palaidais plaukais moteris. Ji užklausė: Gal tave moteris pametė? Juozukas atsakė, kad taip. Jam net džiugu pasidarė. Ir jis manė, kad burtininkė viską žino ir jam pasakys, kur randasi Elena. Burtininkė pasakė, kad jam šviesiaplaukė moteris praneš, kur randasi jo žmona.

Juozukui sugrįžus nuo burtininkės, dar didesni rūpesčiai jį suėmė. Jam labiausiai rūpėjo, kas yra ta šviesiaplaukė moteris, kuri jam praneš, kur randasi Elena. Negalima jąm užmigti per visą naktį. Jam taip besirūpinant, staiga atėjo mintis į galvą. Lyg kas jam būtų pakuždėjęs į ausį. Na, tai bus Bubnienė, ji turi šviesius plaukus! Ir jam prisiminė, kad Elena su Bubniene susieidavo. Beje, sakė, kad sykį ir su Džimiu ten buvo nuėjus.

Kai tik rytas išaušo, taip greitai Juozukas stovėjo prie Bubnių durų. Bubnienė iš karto tik erzino Juozuką. Sakė, kad nieko nežinanti. O vėliau sakė, jei būsi geras ir užfundysi, tai pasakysiu. Juozukas prižadėjo viską ir šiūlė pinigu. Bet ji pinigų neėmė, tik sakė: Jei pasižadėsi būti geru, tai pasakysiu.

Bubnienė liepė Juozukui važiuot į miestą S., atsistoti ant Main gatvės, prie kampo South 4-tos, pro tą vietą eina gatvekaris į Bulvių miestelį. Liepė važiuoti tuo gatvekariu ir sakė, kad ten gal pavyks juos surasti. Juozukui nuvykus į nurodytą vietą, dar tą pačią dieną ir ten bestovint, pasimaišė policistas. Tai jis jo paklausė, kaip būtų geriau nuvažiuoti į Bulvių miestelį. Policistas liepė jam stovėti toj pačioj vietoj, kur stovi, o kai pamatys gatvekarį su užrašu Potato Patch, tai sėst ir važiuot iki pat galo, nes gatvekaris toliau neina.

Juozukui nuvykus į Potato Patchę, pasirodė, kad ten tikrai galas kelio. Gatvė, kuria atvažiavo, išsibaigė, atsiremdama į statų kalną. Daugiau ten gatvių ir nesimatė, o tik toj pakalnėj iš abiejų šonų matėsi daug lušnynų. Jis vaikščiojo ta viena gatve ir mąstė, kaip ir ko pasiklausti. Jis patėmijo, kad kiek atgal toj gatvėj randasi keli nemaži pastatai. Ir jam priėjus pasirodė, kad ten yra kelios nemažos krautuvės ir pašto ofisas. Ir jam bevaikštant gatve pirmyn ir atgal, ant syk, rodos, kad iš žemės išlindo, ateina priešais jį Džimis su Elena. Juozukas puolėsi prie Elenos ir ėmė prašyti, kad ji grįžtų pas jį ir vaikus. Bet Elena stūmė jį ir pasigriebė Džimiui už rankos ir ėmė smarkiai eiti link lušnynų. O Džimis su kumščiu pagrąsino Juozukui. Sakė, jei tu seksi paskui mus, tai gausi šitą!

Juozukas iš susijaudinimo ir baimės iš karto nežinojo nė kur bėgti ir ko šauktis. Bet ant greitųjų atėjo mintis, kad reikia šaukti policiją. Ir jis greitai nubėgo į paštą. Jam paaiškinus apie tai, iš pašto buvo patelefonuota policijai.

Džimiui greitai atėjo mintis į galvą, kad yra pavojus, tai jis, palikęs Eleną ant gatvės, paleido savo ilgas kojas link statausio kalno, kuris yra apaugęs medžiais ir tankiais krūmais. Kada policija pribuvo, tai ant gatvės stovėjo viena, lyg apstulbus, Elena. Ji net nematė, kad prie jos stovi policistas. Ji tik rodė ranka į kalną, kur paspruko Džimis. Jai galvoj sukosi mintys, kad ji buvo Džimiui reikalinga tik kol jis nematė pavojaus. Palikęs ją vieną gatvėj, pats paspruko.

Nors Juozukui, dedant dideles pastangas, pavyko susigrąžinti žmoną, bet gerasis Džimis paspruko su visomis jų trijų šimtų dolerių sutaupomis.

PARAŠIUTAS SU LAKŪNU NUSILEIDO PER 2 VALANDAS

Maskva. — Trys lakūnai arti Minsko iššoko su parašiutais iš lėktuvo, pakilusio 2,500 pėdų aukštyn. Vienas parašiutas lengvai nusileido.

Bet šilta oro srovė pagavo du kitus parašiutus ir nešė juos aukštyn, taip kad iiedu buvo iškelti iki 4,300 pėdu. Vienas parašiutas po 40 minučiu nusileido žemyn, o kitas parašiutas su lakūnu sugaišo net dvi valandas, iki pasiekė žemę.

Vaikų lopšeliai kolūkiuose

VILNIUS, birž. 8 d.—Derliaus nuėmimo kampanijos laikotarpiui respublikos kolūkiuose šiais metais bus atidaryta 3 kartus daugiau sezoninių vaikų lopšelių, kaip praėjusiais metais. Jie organizuojami 4 mėnesiams ir turės vidutiniškai po 20 lovelių. 30 kolūkių vaikų lopšeliai steigiami pirmą kartą.

Respublikos apskrityse dabar vyksta pasirengimas lopšelių atidarymui.

Progresyvis mubaustas už cigareto užgesinimą

Philadelphia. — Čionaitinis Progresyvių Partijos direktorius Henry Beitscher nubaustas $5 už tai, kad teismo patalpoje čeveryku užgesino nurūkytą cigaretą. Tai buvę, girdi, "betvarkis pasielgimas."

LAISVĖS PARAMAI

PIKNIKAI

Didysis Philadelphijos piknikas
įvyks sekmadienį prieš Labor Day

September 3 Rugsėjo

Crescent Picnic Grounds

56 Cornell Ave., Gloucester Heights, N. J.

Parkas atdaras nuo 11-tos val. ryto.

Įžanga 50c asmeniui.

Į šį pikniką busai važiuoja iš Baltimorės, Brooklyno ir iš kitur.

SHENANDOAH, PA.

Laisvės paramai piknikas įvyks

Rugpiūčio 13 August

Brandonville Giraitėj

Brandonville, Pa.

Pasirūpinkite, mainieriai, kad jūsų piknikas būsų skaitlingai. Organizuokitės iš plačios apylinkės atvykti į šį pikniką.

Žinios iš Lietuvos

Socialistinėse įmonėse

ROKIŠKIS, birž. 8 d.—Socialistiniame lenktyniavime Tarybų Lietuvos dešimtmečio garbei Velniakalnės plytinės kolektyvas taupo kurą. Jau dabar sutaupytu kuru galima išdegti 25 tūkstančius plytų.

I. Būdys.

★

Šiauliečių pavyzdžiu

ALYTUS, birž. 10 d.—Alovės MTS kolektyvas, sekdamas šiauliečių pavyzdžiu, prisiėmė garbingus įsipareigojimus Tarybų Lietuvos dešimtmečio garbei. MTS įsipareigojo išvystyti socialistines lenktynes tarp traktorinių brigadų ir atskirų traktorininkų, pilnutinai įvykdyti ankstyvųjų pūdymų arimo planą iki birželio 10 d., MTS aptarnaujamuose kolūkiuose su kiekvienu 10 AJ traktorium įdirbti ne mažiau kaip po 150 hektarų žemės (pervedant į minkštą arimą) ir sumažinant traktorinių darbų savikainą 15%, sutaupyti tokį kiekį skysto kuro, kad kiekvienas traktorininkas vieną dieną per mėnesį galėtų dirbti sutaupytais degalais.

★

Nauji įsipareigojimai

ZARASAI, birž. 8 d.—Apskrities pramonės kombinato kolektyvas Tarybų Lietuvos dešimtmečio garbei įsipareigojo pakelti darbo našumą 16 procentų, sumažinti gaminių savikainą penkiais procentais.

Eilė pramonės kombinato dirbtuvių pasiekė naujų laimėjimų. Pagerėjo stalių dirbtuvės gaminių kokybė.

V. Zakšauskas.

Pažangus Lietuvi!

Tuojau Užsisakyk Poezijos Knygą

"PROŠVAISTĖS"

JONO KAŠKAIČIO

parinktinės poezijos leidinys

256 puslapių, kaina $1.00

Žinomas kaipo poetas, Jonas Kaškaitis yra dar plačiau žinomas kaipo Dr. Jonas Kaškiaučius, nuoširdus darbininkų mokytojas apie sveikatos reikalus.

Dr. Jonui J. Kaškiaučiui dabar sukako 65-ri metai amžiaus ir jau arti 50 metų, kai jis rašo poeziją. Tom progom, pagerbimui Dr. Kaškiaučiaus, Laisvė išleis jo poezijos knygą.

Prakilniai pagerbkime darbštųjį liaudies švietėją, brangųjį sveikatos patarėją - gydytoją ir žymųjį visuomenininką Dr. Joną J. Kaškiaučių.

Užsisakykime jo svarbų poezijos kurinį

"PROŠVAITĖS"

Kurie užsisakys šią knygą iki rugsėjo 1 dienos, tų vardai bus išspausdinti toje knygoje. Jie skaitysis išleidėjais to stambaus literatūrinio kūrinio. Tad pasirūpinkite, kad ir jūsų vardas būtų eilėje prisidėjusiųjų prie išleidimo.

Jei dar niekas nepakalbino jus užsisakyti tą knygą, tai tuojau patys prisiųskite dolerį ir užsisakykite knygą. Arba jūs galite pasekti Laisvėje pranešimuose, kada įvyksta pažangiųjų organizacijų susirinkimai jūsų mieste; nueikite į susirinkimą ir užsisakykite tą knygą per organizacijos sekretorių.

LAISVĖ

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Lietuvių Tauta ir Kovos už Taiką Reikalas

Rašo
ANTANAS VENCLOVA

Praėjo penkeri metai kai pasibaigė didvyriškoji tarybinės liaudies kova prieš fašizmą už taiką, už mūsų Tėvynės laisvę ir nepriklausomybę. Fašizmas, pakėlęs savo kruviną kardą prieš tarybinę liaudį, buvo Tarybinės Armijos sutriuškintas. Viršum fašizmo urvo — Berlyno, kur gimdavo beprotiški viso pasaulio pavergimo planai, buvo iškelta didžioji pergalės vėliava.

Vėl grįžo gyvenimas

Penkeri metai. O rodos seniai mes nusimėtėme nuo savo pečių milines, sustatėme į piramides šautuvus ir automatus ir paėmėme į rankas skriestuvą, kastuvą ir knygą. Pasibaigus karui, mes nuo pat pirmos dienos pradėjome ekskavatoriais valyti mūsų žemę nuo griuvėsių, atstatinėti mūsų miestus ir kaimus, kad jie būtų dar labiau puikūs ir dar labiau žydėtų, negu prieš karą. Mes kasėme žemę jau nebe slėptuvėms, o tam, kad pasodintume naujus sodus ir parkus, kurie papuoš atnaujintų miestų ir kaimų gatves. Mes griebėmės statybos, bet mes statome ne įsistiprinimus, o naujas mokyklas, bibliotekas, gyvenamus namus. Ir į laukus, iškastus apkasais, blindažais ir bombų duobėmis, į miestus, kurių gatvės buvo tuščios ir išmirusios, vėl grįžo gyvenimas, mūsų tarybinis gyvenimas, sušildytas darbščios tarybinės liaudies kvėpavimu ir meile.

Mano lietuvių tautą nuo senų laikų gyvena derlingose Pabaltijo lygumose. Tačiau tik 1940 metų vasarą ji pradėjo naują savo gyvenimo skyrių, kaip laisvas šeimininkas laisvoje žemėje, savo likimo šeimininkas.

Baisūs nuostoliai

Bet toji laimė neilgai truko. Hitleriniai grobikai netikėtai atplūdo ir užgrobė Lietuvą. Jie sugriovė stambius miestus ir žydinčius kaimus, fabrikus ir mokyklas, ligonines ir teatrus. Apie pusę milijono taikingų gyventojų tapo budelių aukomis. Nuostolis, kurį priešai padarė Lietuvai, apskaičiuojamas 18 milijardų rublių, bet ar galima kuriais nors skaičiais išreikšt vargus ir nelaimę, moralines traumas, kurias tarybiniams žmonėms padarė hitlininkai. Lietuvių tauta gerai žino, kas tai yra karas, ji nori taikos ir todėl kovoja už taiką visomis jos žinioje esančiomis priemonėmis.

Lietuvių tauta turi vertingas taikos gėrybes. Tarybų Lietuva pokariniu laikotarpiu ekonomikos ir kultūros srityse pasiekė tokius didelius laimėjimus, kurių ji negalėjo pasiekti kapitalistinėje santvarkoje daugelio šimtmečių bėgyje.

Naujas pakilimas

Entuziastišku, pasiaukojamu darbu respublikos darbo žmonės jau dalinai atstatė sugriautus miestus ir kaimus. Senoji Lietuvos sostinė — Vilnius, kurį tik Tarybų Sąjunga grąžino Lietuvai 1939 metų rudenį, nūnai pakilo iš griuvėsių — ir šalia išlikusių senovės ir architektūros paminklų mieste jau iškilo nauji puikūs pokarinės statybos pastatai, žydi erdvūs skvėrai ir skęsta žalumynuose gatvės.

Daugelyje Lietuvos miestų išaugo didelis skaičius naujų tekstilės, metalo apdirbamųjų ir kitų fabrikų, taip pat įmonės, gaminančios mašinas, statybines medžiagas, mineralines trąšas. Iš metų į metus respublikoje spartėja socialistinės statybos tempai — statomos naujos mokyklos, bibliotekos, ligoninės, gyvenamieji namai darbininkams ir valstiečiams. Iš kitados atsilikusios agrarinės šalies Lietuva vis labiau virsta industrine ir kolūkine respublika.

Broliška pagalba

Taip pat suprantama, kad Lietuva nebūtų įstengusi tokiais sparčiais tempais vystyti savo pramonę be tos milžiniškos pagalbos, kurią jai teikia Tarybų Sąjungos broliškosios tautos ir, visų pirma, didžioji rusų tauta. Maskvos, Gorkio, Iževsko, Tomsko, Novosibirsko ir kitų miestų fabrikai ir gamyklos be paliovos siunčia į Lietuvą mašinų ir fabrikinių įrengimų. Iš tolimųjų mūsų neaprėpiamos Tėvynės tarybinių respublikų plačia srove plaukia į Lietuvą žaliava, kuri perdirbama mūsų fabrikuose.

Džiaugsmo vaizdas

Neseniai aš grįžau iš kelionės po respubliką. Laukuose aš mačiau n e p a m i r š t a m ą, džiaugsmingą vaizdą. Ten, kur prieš keletą metų mūsų valstiečiai įdirbdavo žemę primityviais padargais, aš mačiau veikiant šimtus traktorių ir prikabinamų padargų. Iš praktikos įsitikinę socialistinio ūkininkavimo būdo pirmenybėmis, valstiečiai savo noru atsisakė nuo smulkiosios vienkieminės žemėvaldos, susibūrė į žemės ūkio arteles ir šiuo metu dirba kolektyviai. Valstiečiai akivaizdžiai pamatė, kaip nauja technika ir kultūra žymiai palengvina jų darbą ir kelia laukų derlingumą. Valstiečiai stato naujus kaimus su klubais, skaityklomis, ligoninėmis, jie pradėje statyti elektrines, kurios dar labiau mechanizuoja darbą ir teikia elektros šviesą jų butams.

Buržuazinėje Lietuvoje daugelis darbininkų badavo, jie negalėjo gauti darbo, tuo metu, kai dvarininkai nuskurdindavo smulkius valstiečius, atimdavo jų žemę. Tie nelaimingi žmonės buvo priversti, ieškodami duonos ir uždarbio, vergauti išnaudotojams Brazilijoje, Argentinoje ir kitose tolimose šalyse. Šiandien Lietuvos planinis socialistinis liaudies ūkis — jos pramonė ir žemės ūkis auga tokiais tempais, kad tik visokeriopa mechanizacija tejstengia atstoti darbo jėgos stoką. Su nedarbu baigta visiems laikams.

Mūsų kultūriniai polėkiai

Tarybinė santvarka užtikrino mums galimumą vystyti savo nacionalinę kultūrą gimtąja kalba. Pereitais mokslo metais respublikos mokyklose mokėsi daugiau kaip 400 tūkstančių žmonių. Pernai vidurinę mokyklą pas mus baigė keturis su puse karto daugiau moksleivių, negu "palankiausiais" buržuazinės Lietuvos laikų metais. Respublikoje įvestas privalomas septynmetis nemokamas apmokymas.

Knygų leidimo srityje mūsų respublika dešimteriopai pralenkė buržuazinius laikus. Jei buržuazinėje Lietuvoje knygos buvo leidžiamos 1-3 tūkstančio egzempliorių tiražu, tai šiandien vidutiniškai mūsų knygų tiražai — 10-30 tūkstančių egzempliorių. Mūsų darbininkai, valstiečiai, jaunimas skaito lietuvių kalba išleistus Lenino ir Stalino, Markso ir Engelso kūrinius, L. Tolstojaus, Čechovo, Gorkio, Šolochovo, Fadiejevo, Vakarų geriausių rašytojų — Šekspyro, Servanteso, Rablės, Balzako, Henricho Manno, R. Rolano, Hovardo Fasto, Žoržio Amadu bei liaudies demokratijos šalių rašytojų, taip pat lietuvių klasikų bei šiuolaikinių rašytojų veikalus.

Didelis skaičius teatrų, klubų, kino teatrų, bibliotekų, skaityklų nūnai neša į mases —nacionalinę savo forma, socialistinę savo turiniu — kultūrą.

Respublikoje likviduotas neraštingumas — toji pikčiausioji kapitalistinės santvarkos rykštė. Tūkstančiai varguolių, darbininkų, valstiečių vaikų, kuriems buržuaziniais laikais buvo užkirstas kelias į mokslą, šiandien įsigija vidurinį ir aukštąjį mokslą. Šių faktų akivaizdoje mes galime kalbėti apie tikrąją kultūrinę revoliuciją, kuri pas mus Lietuvoje įvyko per Tarybų valdžios metus.

Laimingas rytojus

Aukščiau už viską mūsų liaudis vertina laisvę ir nepriklausomybę, kurią ji gavo prieš dešimt metų savo noru įstojusi į darnią Tarybų Sąjungos brolišką respublikų šeimą. Taikinga ir darbšti lietuvių tauta šiandien užima didžiuliu kuriamuoju darbu, nenuilstamai kelia materialinę gerovę ir kultūrą, kala sau ir savo vaikams laimingą ir šviesų komunistinį rytojų. Štai kodėl mano tauta taip myli taiką ir neapkenčia karo kurstytojų. Lietuvių tauta žino, kad niekšiška saujelė buvusių fašistinės Lietuvos "šeimininkų," gyvenusių iš savo tautos kraujo ir prakaito ir nūnai pačios liaudies išmestų į istorijos šiukšlyną, dabar susirado prieglobstį po Vakarų imperialistų sparneliu. Jie vėl svajoja, imperialistinių agresorių remiami, užlipti ant savo tautos sprando. Tačiau to niekuomet nebus! Ne tam mūsų liaudis liejo kraują kovoje už laisvę, kad ją galėtų pavergti savieji ir užsienio imperialistai. Su sutelktu dėmesiu lietuvių tauta seka Vakarų imperialistų grobikiškus manevrus ir jų klastingus kėslus. Su giliausiu pasipiktinimu ji klausosi naujo karo kurstytojų isteriškų klyksmų.

Visomis išgalėmis kovosime

Mes norime taikiai gyventi, mes norime statyti naujus pastatus, įveisti naujus sodus ir parkus, nusausinti pelkes, rašyti naujas knygas. Visomis savo išgalėmis mes kovosime prieš karo kurstytojus, kurie vėl nori nutraukti mūsų taikųjį darbą, paversti mūsų miestus griuvėsiais, išnaikinti mūsų vaikus, išgrobstyti mūsų turtą. Mūsų reikalas teisus, mes stiprūs, nes mūsų pusėje visa doroji ir pažangioji žmonija.

A. A. Drg. S. Jasilionis

Apgailėstaujame netekę brangaus
Amerikos lietuvių poeto
Reiškiame gilią užuojautą jo šeimai

LLD 198 kp.
Oakland, Calif.

Užgesus mūsų talentingojo poeto
ir brangiojo draugo

STASIO JASILIONIO

širdžiai, šioje skaudžioje valandoje
reiškiu savo gilią užuojautą Jo žmonai Paulinai,
giminėms, draugams ir pažangiosioms
JAV lietuvių organizacijoms

ANTANAS VAIVUSKAS,
"Darbo" redaktorius.
Montevideo, Urugvajus.

Dėlei mirties poeto-rašytojo

STASIO JASILIONIO

reiškiame nuoširdžią užuojautą
jo žmonai Paulinai, giminėms ir draugams

V. ir A. Paukščiai
S. ir M. Meisonai
J. ir T. Dominaičiai
Antanukas ir Sofija
P. Johns.
J. Paukštaitis
C. ir N. Tamošiūnai

—MIAMI, FLA.

New Haven, Conn.

LDS 16 kuopos susirinkime, apart kitų reikalų, buvo svarstoma ir Tiesos reikalas. Pasirodė, kad kaip į kurias stubas pareina po kelis Tiesos numerius. To nereikia, nes vieno numerio pakanka.

Žinoma, apie tai reikia pranešti centrui, kad sulaikytų nereikalingų numerių siuntimą. Tas sutaupytų ant popieros ir persiuntimo išlaidas. Bet tai kuopų reikalas rūpintis ir centrui pranešti.

★

Rugpjūčio 6 dieną, Waterburyje, turėjome Dainų Dieną. Čia daugelis lietuvių amerikiečių, kurie šioj šalyj gyvena jau virš 40 metų, yra šalies piliečiai, užaugino vaikus, pamatė D. P., kurie atvyko iš Hitlerio armijos ir dabar nori pamokyti senus Amerikos gyventojus lietuvius.

Manau, kad jų tas pikietas daug pasitarnaus demokratiniams Amerikos lietuviams. Daugelis pirma negalėjo sau persistatyti, kas yra tie dipukai, tai dabar jau galės.

J. S. K.

Montreal, Canada

Nelaimė

Verdunienę Marė Niaurienė, kuri Keletas savaičių atgal turėjo sunkią vidurių operaciją, liepos 18 d., kupina džiaugsmo, su dukrele taksi važiavo iš ligoninės namo. Sunkvežimis smarkiai sudaužė iš užpakalio taksi ir ją ir jos nervus sutrenkė taip, kad vėl turėjo, nedavažiavus namų, grįžti atgal į ligoninę.

Gydytojai tikrina, kad jos sveikata nėra pavojuj, vienok šiuos žodžius rašant dar tebėra ligoninėj.

★

Apsivedė

Liepos 29 d. apsivedė Vickie Mikaliūnas su francūzų kilmės kanadiete. Vestuvių pokilis įvyko jaunosios namuose, Kur jaunavedžiai išvažiavo "medaus mėnesį" praleisti, neteko sužinoti.

★

Išvažiavo Pasisvečiuoti

Petras ir Olga Joneliūnai ir sūnus Eddie išvyko į Jungtines Valstijas, Niujorkan, aplankyti savo brolį ir kitus gimines bei pažįstamus.

★

Išvežtas Ligoninėn

Liepos 25 d. išvežtas į General ligoninę (ant Dorchester prie St. Dominique St.) Juozas Verbyla dėl operacijos nuo patrūkimo. Juozas jau seniai skundėsi nesveikata ir laukė lovos ligoninėj.

★

Svečiai iš vakarų Kanados

Neseniai čia svečiavosi J. J. Tamai iš Brooks, Alta. Dvi savaites savo atostogų praleido rytuose, aplankydami savo pažįstamus.

★

Svečiavosi pas mus

Pora savaičių atgal čia svečiavosi amerikiečiai Albino Vaitiekūno švogeris su šeima.

Taipgi svečiavosi amerikietė d-gės Varaškienės pussesserė. Abiejų svečių pavardžių neteko sužinoti.

Šiuo laiku svečiuojasi pas K. P. Trečiokus d-gės P. Trečiokienės brolėnas su žmona iš Philadelphijos.

Korespondentas.

Gary, Ind.

Neleido policijai suimti taikos darbuotojus

Graži grupė jaunuolių rinko parašus ant taikos peticijos Block Avenue (East Chicago) gyventojai ir praeiviai noriai rašėsi po peticijomis.

Policijos skvadas atvykęs pareikalavo, kad jaunuoliai jiems pasisakytų vardus ir kur gyvena. Tuom tarpu susirinko nemažas būrys žiūrovų ir tėmijo, kas čia vyksta Jaunuoliai atsikreipė į susirinkusius, aiškinant, kad policija nori įbauginti parašų rinkėjus ir rengiasi areštuoti už darbavimąsi už taiką.

Vienas iš parašų rinkėjų padalino stovintiems po peticiją, liepė perskaityti ir klausė, ar jie mato ką blogo peticijose, arba kodėl juos turėtų policija kliudyti ar vežti į kalėjimą.

Iš būrelio žmonių pasigirdo protestas: "Jie negali jus vežti į kalėjimą už darbavimąsi už taiką."

Policija dar labiau supyko, matant, kad jaunuoliai neišsigąsta ir kad žmonės pritaria ir pašaukė policijos vežimą.

Iki vežimas pribuvo, susirinkusiųjų skaitlius padidėjo. Apie 40 gyventojų, negrų ir baltųjų, apsupo taikos parašų rinkėjus ir neleido policijai suimti.

Policistai apleidžiant vietą dar bandė įbauginti parašų rinkėjus piktai šaukiant, kad liautųsi rinkę parašus. Bet jaunuoliai neišsigando. Vietoj to, jie dar daugiau leidosi į darbą, kad surinkus kuo daugiausiai parašų po Stockholmo deklaracija.

Jaunųjų Progresyvių organizacijos vietinė darbuotoja Mary Davidson susirinkusiems pareiškė, kad jų entuziazmas už taiką ir norus rašymasis po peticijomis pakeitė policijos nusistatymą. Jie, mat, nemanė čia susitikti su tokia opozicija iš taikos trokštančių žmonių, sakė ji.

Veik tuom pačiu laiku kita grupė rinko parašus Tolleston Ivanhoe namų projekte, Garyj. Ten policija suėmė du parašų rinkėjus, bet gyventojai atsisakė prieš juos statyti kaltinimus, ir policija buvo priversta juos paleisti.

Parašų rinkėjai, matant, kad žmonės jiems pritaria, o ne policijai, įsidrąsino ir dar smarkiau pradėjo darbuotis už taiką.

Matęs.

Miami, Fla.

Rugp. 6 d. įvyko Lietuvių Literatūtros Draugijos 75 - tos kuopos susirinkimas. Nors diena buvo šiltoka, vienok susirinko nemažas būrelis. Skaityta "Vilnies" administracijos laiškai, raginant gauti naujų "Vilniai" skaitytojų ir užsisakyti leidžiamą 1951 metams kalendorių. Prenumeratorių rinkimą apsiėmė S. Meisonas, o kalendorių klausimas atidėtas tolimesniam susirinkimui. Paskirta iš kuopos iždo $5.00 ir iš kuopos iždo nupirkta pora tikietų Dr. J. Kaškiaučiaus pagerbimui bankieto. Taipgi keli draugai užsisakė "Prošvaistes."

Po susirinkimo sekė draugiški pasikalbėjimai. Mat, čia dabar jokių pramogų nėra, tai draugai mėgsta abelnai tarpe savęs pasikalbėti; nes kitaip, vieni nuo kitų toli gyvendami, nesusieina.

Ne Korespondentas.

Namų Savininkams

Mes namus taisome, pentiname iš lauko ir vidaus; taisom stogus, gatarus ir kaminus. Nesvarbu kaip toli ir kaip didelis ar mažas darbas. Reikale parašykite atvirutę arba telefonuokite:

John Petrus, 131 Pond St., Randolph, Mass. Tel. Ra 6-1177-J.

So. Bostono ofisas, 409 Broadway, Room 4, nuo 5-7 vakarais.

J. J. Kaškiaučius, M. D.
530 Summer Ave.
NEWARK 4, N. J.
HUmboldt 2-7964

Matthew A. BUYUS
(Buyauskas)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

Tel. AV. 2-4026
DR. JOHN REPSHIS
(REPŠYS)
LIETUVIS GYDYTOJAS
Valandos: 2-4 ir 6-8
Nedėliomis ir šventadieniais: nuo 10 iki 12 ryto.
495 Columbia Rd.
DORCHESTER, MASS.

MERCHANTVILLE, N. J.

SKILANDŽIAI!
SKILANDŽIAI!!
SKILANDŽIAI!!!

BEKAMPIO KRAUTUVĖJE
galite gauti lietuviškų Skilandžių, pagamintų
Juozo Ragažinsko
Toliau gyvenantiems pasiunčiame krasa (paštu).
Telefonas Merch 8-1082
502 Chapel Ave., Merchantville, N. J.

CHARLES J. ROMAN

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.
Philadelphia, Pa.
Tel. Poplar 4110

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Queens gal gausiąs daugiau vietų šalies kongrese

Taip planuoja tie, kuriem pavesta perdalinti miestą ir valstiją į politinius balsavimo distriktus. Tuose perdalinimuose New Yorko valstija bendrai gal prarasianti kongrese vietų, bet Queens ir Nassau apskritys gal gausiančios daugiau vietų.

Kaip tai atsitiks?

Dalinai bus dėl to, kad bėgdami iš miesto centro ankštumos ir priemiesčių nešvaros ir iš benamystės, tūli žmonės norėjo, o kiti buvo priversti kraustytis į užmiesčio apskritis ir dėl to gyventojų skaičius ten padaugėjo. Miestas išplito tolyn į Long Išland dar ir dėl to, kad ruošiantis karui ir karo laiku ten plito industrija. Centre esančioji benamystė paskubino miestiečius kraustytis arčiau darbo ir erdvės.

O prarasti vietų galįs patsai miesto centras Manhattanas.

Ar ištikro taip daug jis sumažėjo gyventojais?

Neturint po ranka šių metų cenzo davinių, sunku tikrinti vienaip ar kitaip. Rodos, kad negalėjo daug sumažėti. Jeigu dalis senųjų gyventojų išvyko į užmiesčius, tai atvyko desėtkai tūkstančių portorikiečių ir naujųjų europiečių gyventojų — dipukų. Portorikiečiai su savo gausiomis šeimomis susibruko po kelias šeimas varganuose Harlemo ir kitų senmiesčio dalių kvartaluose. Jie yra piliečiai.

Tūli dipukai, kurie neprijėjo per beržyną į Berlyną išvežto turto, taipgi gyvena susibrukę tose pašlijusiose senmiesčio stubelėse, kurios velionio LaGuardijos laikais buvo įsakyta nugriauti, kaipo pavojingos sveikatai ir gyvybei. Pastarieji, tačiau, daugelis tebėra neįsipilietinę, tai negali daug paveikti distriktų perdalinimo.

Tai dėl ko tie perdalinimai? Kuo remiasi perdalinant?

Pamatiniai, mūsų demokratijos steigėiai buvo nustatę distriktų ribas pagal skaičių gyventojų, kad visi turėtų po lygią atstovybę. Bet kas tų senių, ir dar mirusių, šiandien bepaiso. Distriktų ribas nustato tas, kas turi galią. Ir nustato taip, kad ir toliau galėtų pasilikti galioje. Tai dėl to mūsų politinių distriktų rubežiai, kuriuose šeimininkauja "gudrūs" politikieriai, atrodo panašūs į šimtakojes kirmėlaites ar kitokias keistenybes.

Jau dabar atvirai kalbama ir rašoma, kad gal reikėsią vadovautis "praktiškesniais sumetimais, o ne skaičiumi gyventojų," perdalinant distriktus. **Gervė.**

Mieste kalbama, kad majoras O'Dwyer rezignuosiąs, būk Trumanas duosiąs jam aukštesnę vietą už majorystę. Bet majoras tą nuginčino.

YPATINGIAUSIAS JUDIS!

Kas atsitiko jaunam reporteriui, kuris visuomet norėjo privačios Hollywood plaukyklos — ir gavo ją!

"SUNSET BOULEVARD"

žvaigždžiuoja

WILLIAM HOLDEN
GLORIA SWANSON
ERIC VON STROHEIM

ir puikiausias VAIDINIMAS SCENOJ!

RADIO CITY MUSIC HALL
ROCKEFELLER CENTER

SEKMADIENĮ PASILINKSMINKITE LDS KUOPŲ PIKNIKĖ, LINDENE

Šį sekmadienį, rugpjūčio 13-tą, visi brooklyniečiai ir apylinkių lietuviai patrauks į Linden, N. J., kur įvyks bendras visų Didžiojo New Yorko - Brooklyno ir New Jersey LDS kuopų piknikas Liberty Parke, 340 Mitchell Ave.

Pikniko viena didžiąja įdomybe bus šokių kontestas, su prizais geriausiems šokėjams polkos ir valco. Kontestе noriai ir smagiai dalyvauja jaunimas ir senimas, nes abiejiems tie šokiai įprasti. Nežiūrint jiems įpratimo, lenktynės už pirmūno garbę ir prizą suteikia kontestantams ir žiūrovams smagaus įdomumo.

Kaip įprasta piknikuose, bus gausa valgomų ir geriamų vaišių. Ir smagu dar kartą susitikti, pasilinksminti su draugais patogioje, gražioje aplinkoje.

AR GALĖSI PASISLĖPTI NUO ATOMINIŲ BOMBŲ?

Sekamas galimybes išdėstė valstijinės civilinių gynybos direktorius generolas Lucius D. Clay'us rašte miestų ir susiedijų civilinių apsaugos direktoriams. — Jis, greta kitko, sako, jog "daleistina, kad New Yorko miestas gali tapti cieliumi tiek pat, kiek bile kuris kitas, jeigu ne už vis parinktuoju."

Kiti mūsų valstijoje patogiausieji atominėms bomboms galėtų būti turtingi industrijomis ir skaitlingi gyventojais, tirštuose sambūriuose apgyventi miestai, kaip Buffalo, Rochesteris, Albany, Syracuse, Utica, Binghamtonas.

Kur ir kaip gali ištrūkti nuo tų bombų?

Tai geriausia pasako pačių valdininkų pateikta informacija, kur ir kaip tos bombos gali užmušti ar sužaloti. Informacija sako:

"Radio veiklūs spinduliai patys savaime numarins veik kiekvieną pilnai neapsaugotą nuo jų asmenį atstume iki pusės mylios nuo vietos, kurioje eksploduos bomba. Ir yra aprokuota, kad bent 50 nuošimčių (pusė) visų žmonių atvirame trijų ketvirtadalių mylios plote neišliks gyvi.

"Visame trijų ketvirtadalių mylios rate nuo vietos, kur eksploduos bomba, bus artipilniai sunaikinta viskas, išskyrus moderniską pastiprintą mūrą ir stipraus plieno pastatus. Ir nuo mylios iki mylios ir pusės plote bus visiškai sunaikinti visi senybiniai plytiniai ir mediniai pastatai ir pavojingai apžaloti moderniškieji pastatai.

"Už to tolio (tai yra už pusantros mylios nuo eksplozijos vietos) stambiais laipsniais žala mažėja. Gatvės bus užblokuotos griuvėsiais, laužais bent per dvi mylias aplink ir visuomenei patarnavimo įstaigos sunaikintos ar suparalyžiuotos. Sunaikinimo centre eksplozijų padegti didžio karščio ir spaudimo gaisrai, tikimasi, sunaikins veik viską pusės mylios plote."

Užmuštų ir sužalotų skaičius tokiame mieste, kaip New Yorkas - Brooklynas, aprokuojama, būtų desėtkais tūkstančių nuo vienos tokios eksplozijos.

Grįžtant prie klausimo, kaip ištrūkti?

Užtikrinančiausias būdas: neturėti karo. Negrąsinsime, nemesime kitiems tų bombų, negausime nei mes patys.

Ar nuostabu, kad žmonės rašosi už taiką, mobilizuojasi taikai? **T—as.**

Nubaudė už auto pastatymą

Gal būt būtų labai praktiška trafikui ir gatvių valytojams kaitalioti auto pastatymo dienas, bet automobilistams pasirodė nepraktiška tai atsiminti. Dar daleistina, kad jie nei nerado liuosos vietos pastatyti savo auto lejstame gatvės šone, nes—

Viena diena rugpjūčio 9-tą New Yorko Trafiko Teisme 200 asmenų sumokėjo $1,545 už pastatymą auto uždraustame gatvės šone.

New Yorko tūlose dalyse, tikslu išbandyti, buvo įsakyta vieną dieną statyti auto vienąme gatvės šone, kitą dieną kitame. Už pastatymą uždraustame šone baudė po $15. O tuos auto, kurių savininkų nerado prie mašinos, valdiniai traukliai nuvilko į parking stotis. Auto savininkas už tą nuvilkimą turėjo dar damokėti po $10, viso $25.

Miesto valdininkai sako tą istatymą norį įvesti tam, kad švaros departmentas galėtų prieiti valyti gatves. Nubaustieji murma, kad tai esąs dar vienas valdininkų išradimas tikslu gauti daugiau pinigų.

Gausa bulvių

Long Islande gausiai ir geros užderėjusios bulvės. Sakoma, prikas virš 17 milijonų bušelių. Mažiesiems farmeriams, kuriems valdžia nedamoka, prekybininkai moka po $1.10 už šimtą svarų (jeigu randasi pirkėjų).

Tos pačios bulvės mieste kainuoja po 3 centus ir po daugiau svaras.

Žmonės susirūpino kaliniais

M. L. aukojo kaliniams ginti $4 ir pasiūlė, kad turėtų tam tikslui būti sukeltas gausus fondas.

Darbininkų ir liaudies vadams vis daugiau ir daugiau esant brukamiems kalėjiman, žmonės klausinėja, kuo galima jiems pagelbėti. Žmonės žino, net jauste jaučia, jog kalinius reikia ginti. Kad tūlų maži kūdikiai liekasi be duonpelnių, be priežiūros. Jie nors pinigiškai nori pagelbėti, kreipiasi į organizacijas, į veikiančius asmenis pasiūlyti aukų. **L.**

Užtruko 8 mėnesius sužinoti apie kainas

Po 8 mėnesių "prakaito," miesto valdiniai tyrinėtojai skelbia jau sužinoję apie duonos kainas. Dabar jau sužinoję ir cukraus kainas, "studijuos."

Raportą apie duonos kainas jau pasiuntę valstijos prokurorui. Ar jis veiks, o gal tai tik rankiojimas medžiagos rinkiminėms kalboms, parodys tas, kaip bus kas nors veikta, ar neveikta.

Panaikins atsparijų draftuojamų liuoslaikį

Dideliam skaičiui pašauktų drafto egzaminams vyrų nesiraportuojant arba raportuojantis savaitėmis pavėlavus, New Yorko drafto direktorius pulkininkas Candler Cobb rugpjūčio 10-tą paskelbė, kad atspariesiems panaikins tą 21 dienos laikotarpį, kuris tarp egzamino ir įsivilkimo uniformon būdavo leidžiamas visiems paimtiems tarnybon.

Radę fiziškai tinkamais, juos tuojau apvilks uniforma.

Šio mėnesio 18-tą pradės šaukti 23 metų vyrus.

Kiti veiksmai karui šaukimo srityje buvo:

Pirmiesiems dviem šimtams šios apylinkės rezervistų įsakyta raportuotis veikliai tarnybai.

Pradėjo atrankioti, tuojau nešaukti išėjusius bent vienerius metus kolegijos, tuos, kurie turi užtikrinimą, kad galės toliau eiti mokslą.

Drafto direktorius tarėsi su majoru dėl šaukimo policijos ir gaisragesių. Majoras sutikęs leisti juos šaukti armijon. Paliuosavimo nuo militariškos tarnybos visiems bendrų nuostatų nedarę. Šauks arba nešauks vadovaujantis valdininkų parodymais.

Savanoriais stojimas "labai sumažėjo," sako pranešimas. Per dieną įstojo mažiau šimto, bet ir tie ne nauji, tik atsinaujinantieji išsibaigia n č i ą tarnybą.

Rašo iš atostogų

Leidžiu vakaciją Kanadoje. Oras labai gražus, žmonės malonūs. Rodos, ir DP ne toki pasiutę, kaip USA. Buvau Vilnies ir Liaudies Balso piknikuose. Geriausių linkėjimų visam Laisvės štabui.

M. Klimas.

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

BUVO GRAŽIOS LAIDOTUVĖS URŠULĖS YANUŠIENĖS

Laisvėj jau buvo rašyta, kad šeštadienį, rugpjūčio 5, mirė Uršulė Yanušienė, gyvenusi 1302 Avy St., Hillside, N. J.

Buvo pašarvota Adolph Biazinski šermeninėj, 151 Second St., Elizabeth, N. J.

Trečiadienį, rugpjūčio 9, įvyko laidotuvės. Apart giminių, didelis skaičius jos buvusių draugų ir pažįstamų palydėjo velionę į Rose Hill krematoriją, Linden, N. J., kur jos palaikai buvo sudeginti. Buvo daug gėlių vainikų. Prieš išlydint šermeninėj ir krematorijoj prie velionės karsto trumpai kalbėjo J. Siurba, primindamas, kaip velionė gražiai sugyveno su savo draugais ir pažįstamais ir kaip nuoširdžiai darbavosi visuomeniniam gyvenime.

Po laidotuvių palydovai buvo pakviesti pietums ir gražiai pavaišinti.

Uršulė paliko nuliūdime vyrą Kaz. Yanush, dukterį Kastanciją, sūnų Vincą Atkočaitį, seserį Frances Kazakevičienę, brolį M. Norkų ir eilę tolimesnių giminių.

Velionė išgyveno 20 metų su Kaz. Yanush. Apie 27 metai atgal mirė jos pirmasis vyras Atkočaitis, ir už 7 metų po jo mirties ji ištekėjo už K. Yanush.

Uršulė Yanušienė buvo draugiška, simpatiška moteriškė. Ypatingai ji daug rūpinosi rėmimu dienraščio Laisvės. Nors ir silpnos sveikatos būdama, ji dalyvavo praeitam dienraščio Laisvės piknike, kuris įvyko liepos 2-rą dieną, Klaščiaus parke. Prieš mirsiant ji paskyrė dienraščiui Laisvei piniginę auką, prašydama, kad jai mirus ta auka būtų dienraščiui perduota. **Rep.**

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Gerai Patyrę Barberiai

EDDIE'S
BAR & GRILL
Edw. Pavilonis, sav.
Viskas nauja, viskas gražu tikką atidarytoje Edw. Pavilonio vietoje.
459 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.
Visokie gėrimai, šviežūs valgiai, gražiai priima svečius.
Atskiras kambarys grupėm.
TELEVISION
Telefonas EV. 4-8698

Vaikams ruošiamas šokių festivalis

Šio šeštadienio popietį, 2:30, Prospect Parko aikštėje — Long Meadow — ruošiamas metinis šokių festivalis. Šoks vaikai ir jaunukai iki 16 metų amžiaus, dalyvaujantieji šokių grupėse miestinėse žaismavietėse. Tam jie ruošiasi bėgiu pastarojo mėnesio.

Nešokantiesiems vaikams bus įdomu tai pamatyti, verta juos ten nuvesti.

Po programos, šokėjai vaikai maršuos ten pat parko piknikauti.

Sustreikavo 8 linijų busų vairuotojai

Išėjusius 255 draverius CIO Transport Workers viršininkas Quill apšaukė neklaužadomis ir grąsino disciplinuoti, jeigu negrįš dirbti.

Streikas paliečia 8 linijas Manhattane ir Bronxe. Prasidėjo Kingsbridge garažiuje, kur jau ilgas laikas darbininkai judėjo dėl užvilktų jiems nedamokėtų algų bendroje sumoje apie pusantro milijono dolerių ir dėl blogų sąlygu, bet Quillas juos vis stabdė nuo veiksmo.

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

Lankėsi Laisvėje

Rugpjūčio 10-tą laisviečius atlankė Mike Norkus iš Stoughton, Mass. Atvykęs į mūsų miesta jisai buvo ne atostogauti, bet su liūdna misija — i laidotuves savo sesers Uršulės Yanušienės, gyvenusios Hillside, N. J. Ir svečiavosi pas savo kitą seserį Frances Kazakevičienę, Jamaica, L. I.

Svečią pas mus palydėjo jo sesers duktė Suzanna Kazokytė, žinomoji dainininkė, profesionalė. Šio atsilankymo proga Norkus dovanojo dienraščio Laisvės reikalams $5. Suzanna prisidėjo su kita penkine.

SKELBKITĖS LAISVĖJE

PARDAVIMAI

Parsiduoda lietuviškas restaurantas Williamsburg apylinkėje. Nuo senai įsigyvenusi restauracija, galima daryti gražų pragyvenimą. Kaina gana prieinama. Prašome kreiptis: 417 Lorimer St., Brooklyn, N. Y. (151-153)

Hampton Bays, L. I. — 6 kambarių namas, dvi vanos, apdarytas porčius; taipgi vasarnamis — 18 akrų žemės. $9,500. Kreipkitės pas Wm. Gehrhardt, 113-23 Union Turnpike, Forest Hills, N. Y.
Tel. Hampton Bays 302-J.

Parsiduoda 5 kambarių rakandai, visi kaip nauji. Parduodame už žemą kainą, nes yra reikalas greit parduoti. Prašome kreiptis: 9323 Ave. N, Canarsie, N. Y. Arba telefonuokite: CLoverdale 7-1789. (149-153)

EGZAMINUOJAM AKIS
RASOME RECEPTUS
DAROME IR PRITAIKOME AKINIUS

Drs. Stenger & Stenger
Optometristy
394-398 BROADWAY
BROOKLYN, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktеliai, ligonių kambariui reikmenys — už griežtai žemas kainas.
Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.,
EDWIN LANE, PH. G.
Tel. EV. 7-6233

REPUBLIC BAR & GRILL
Savininkas
IGNAS SUTKUS
Patogi vieta pasišnekučiuoti, užkąsti ir pagaliau burnelę išmesti, sulig savo skonio pasirinkto
LIKERIO, VYNO ar ALAUS
Pas Igną Sutkų visada rasi sau pažįstamų,
492 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Kampas Union Ave. ir Hooper Street.
TELEVISION
Telefonas EVergreen 4-8969

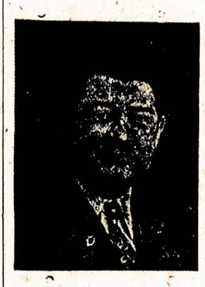

Petras Kapiskas
PALAIKO
Bar & Grill
DEGTINĖS, VYNAI
IR ALUS
132 TEN EYCK STREET
Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-8174

JOSEPH BALTAITIS
BAR & GRILL
518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Geri Valgiai laukia jūsų visada
DEGTINĖS, VYNAI IR ALUS
Atskiras Kambarys Grupėms ir Šeimoms
Telefonas EVergreen 4-9407
TELEVISION
SHUFFLE BOARD

TELEPHONE STAGG 2-5043

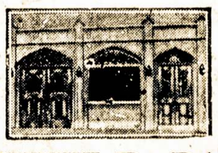

RES. TEL. HY. 7-3631

MATTHEW P. BALLAS
BIELIAUSKAS, LAISNIUOTAS GRABORIUS
FUNERAL HOME
ALBERT J. BALTON-BALTRŪNAS, Manager
(Laisniuotas Balsamuotojas)
Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus
Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą
Puikiai Įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.